SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VO 9. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 1, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЛЮТОГО 1989 Ч. 19. РІК XCVI.

У ЛЬВОВІ ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІЯЦІЇ НЕЗАЛЕЖНОЇ ТВОРЧОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ

14-го 15-го січня ц.р. у Львові відбувся Перший конґрес Творчої Інтеліґенції. В його роботі взяли участь представники всіх позацензурних незалежних видань та пресслужб, а також автори вище згаданих друкованих органів. Як співучасники були присутні на конґресі УАНТІ активісти Ленінградського руху за права нації РОСИ. Від редколегій незалежних видань в Україні звітували: Михайло Горинь — „Український Вісник", Василь Барладяну — „Християнський Голос". Степан Сапеляк — „Кафедра", Ігор Калинець — альманах „Євшан-Зілля", Іван Сокульський — від ще не виданого, але вже готового журналу „За Порогами", а також Дмитро Гриньків, Михайло Осадчий, як основний доповідач про положення про надання премій.

Основним питанням була праця УАНТІ та положення про щорічну премію ім. Василя Стуса. Також було обрано сталу редколеґію журналу „Кафедра", як видавничого органу УАНТІ. Ними будуть: М. Осадчий (відповідальний редактор), С. Сапеляк (відповідальний за дальніші випуски), Валерій Бондар і Богдан Горинь. Вирішено тимчасово перенести редаґування наступних номерів журналу до Харкова, відповідальність за них покласти на члена редколеґії С. Сапеляка. Було оголошено подяку М. Осадчому за його невтомну і активну працю в журналі з записом до архіву „Кафедри".

Конґрес вибрав і ухвалив правління УАНТІ: Василь Барладяну, Опанас Заливаха, Ігор Калинець, Михайло Осадчий, Богдан Ребрик, Степан Сапеляк, Євген Сверстюк, Іван Сокульський, і Стефанія Шабатура. Одноголосно обрано президентом Є. Сверстюка. Більш детально про роботу конґресу УАНТІ буде надруковано в 7-му номері позацензурного журналу „Кафедра".

У Філядельфії відбудеться авторський вечір О. Субтельного

Філядельфія (Л.Ч.). — Заходом 43-го Відділу Союзу Українок Америки при співучасті осередку праці Уладу Пластунів Сеньорів відбудеться в суботу, 18-го лютого ц.р., о год. 5-ій по полудні, в Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії авторський вечір д-ра Ореста Субтельного з нагоди появи його книжки „Історія України".

В програмі: слово про автора проф. д-ра ЛяСалл університету Мирослава Лабуньки та виступ автора, запити, дискусія і особиста зустріч з автором при перекусці.

Орест Субтельний є першим докторантом УНТГУ, він є професором історії і політичних наук в Йорк університеті та дійсним членом НТШ.

Помер інж. Л. Блонарович

Ричмонд, Ва. — Тут у п'ятницю, 27-го січня, помер після довгої і тяжкої недуги на 61-му році життя інж. Лев Блонарович, визначний український шахіст, кількакратний чемпіон УСЦАК, громадський і союзовий активіст, основник і секретар 34-го Відділу УН-Союзу, в ранніх 1960-их роках активіст і член Управи УСВТ „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н.Дж.

Св. п. Л. Блонарович

Інж. Л. Блонарович, який заснував 34-ий Відділ УН-Союзу 20 років тому у маленькій українській громаді Ричмонду, Ва., був обраний минулого року Союзовцем Року.

Народжений 13-го квітня 1927 року в Радимні, Західня Україна, прибув до ЗСА після Другої світової війни і був активний в українській громаді Нюарку довгі роки перед виїздом до Ричмонду як службовець федеральної програми, де й зактивізував українську громаду. Він постійно втримував контакт з українською громадою на сході ЗСА, приїздив на шахові турніри, часто бував на Союзівці.

Залишив у смутку дві доньки, Тамару і Ларису, та брата Олександра в Бутвині, Па.

Тлінні останки перевезено до Честеру, Па., де й відбудеться похорон у п'ятницю, 3-го лютого, із заведення Канєвського, 3900 9-та вул. захід, Трейнер, Па.

Вийшла книжка про обрядові співи Української Церкви

Філядельфія. — Із серії видань з підготовчого періоду для відзначення Тисячоліття Хрищення Руси-України (988-1988) появилася 294-сторінкова в твердій обкладинці книга (том II) п.з. „Обрядові співи Української Церкви Галицької Землі". Матеріяли до цієї книги зібрав, перевірив у систематичному порядку разом з коментарями подав Мирон М. Федорів. Українські тексти на англійську мову переклав о. крилошанин Йосиф Шарий. Технічну редакцію виконав, оформив чолові сторінки і ноти переписав сам автор цієї праці. Богослужбові напіви у І-му томі видано окремо в Римі 1961 року. Книгу про обрядові співи видали Сестри Чину св. Василія Великого.

Мирон М. Федорів цю працю присвячує „Галичанинові із Срібної Землі, українському патріотові культурникові й виховникові, ініціяторові і надхненникові новішого списання й видання церковних напівів Галицької Землі, визначному Василіянинові, о. Глібові Кінахові". Присвячує теж М. Федорів о. Г. Кінахові „вислід своєї праці у виданій раніше І-ій частині й у цій ІІ-ій частині церковних напівів".

Книгу цю в цін 25 дол. можна набути, звернувшися на адресу: Rev. Boniface Malowany, St. Gregory Monastery, 3100 Weston Rd., Weston, Ont. M9M-2S7, Canada.

ЗВЕРНЕННЯ

Виконавчого Комітету УГС

Впродовж віків наш народ розділений територіяльно між могутніми сусідами прагнув свободи й змагав до возз'єднання своєї батьківщини в єдиний соборний організм. Віковічна мрія народу здійснилася щойно на початку XX сторіччя. Ініціятором возз'єднання — актом злуки — виступила Західньо-Українська Народна Республіка, 70-річчя якої відзначили львів'яни 1-го листопада 1988 року, поклавши квіти й відправивши Панахиду на могилах стрільців УГА на Янівському цвинтарі.

3-го січня 1919 року від імени українців Австро-Угорщини й як найвищий їх законодавчий орган Національна Рада Західньо-Української Народної Республіки святково проголосила з'єднання ЗУНР з українцями-наддніпрянцями в єдиній Народній Республіці. Директорія УНР вітала цей історичний крок і рішила ввести його в життя.

22-го січня 1919 року цей акт всенародної волі був проголошений урядом УНР на площі Софійського Собору в Києві в присутности українського війська і десятків тисяч киян. В універсалі, виголошеному з цього приводу, говорилося: „В імени Української Народної Республіки проголошує Директорія цілому українському народові велику подію в історії української землі. Дня 3-го січня 1919 року в місті Станиславові Українська Національна Рада Західньо-Української Народної Республіки, як представниця волі всіх українців Австро-Угорщини і як найвищий законодавчий їх орган, святочно проголосила з'єднання Західньо-Української Народної Республіки з Українською Народною Республікою в одну суверенну Українську Народну Республіку. Вітаючи з великою радістю цей історичний крок наших західніх братів, Директорія Української Народної Республіки рішила прийняти до відома це з'єднання й увести його в життя згідно з умовами, які означено в ухвалі Української Народної Ради з дня 3-го січня 1919 року".

Універсал закінчувався словами: „Віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України: Західньо-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина, Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Віднині є єдина незалежна Українська Народна Республіка".

Та в силу історичних обставин проголошений акт возз'єднання не був втілений в життя. Однак впродовж двох десятиліть він спрямовував погляди галичан у бік своїх сусідніх братів, додавав сили у боротьбі за свободу, не давав розчинитись у багатомовному морі, протидіяв зусиллям окупантів утвердити за собою споконвіків українські землі Західньої України. Одночасно наддніпрянські українці з надією дивилися на своїх західніх братів, знемагаючи під кривавим терором сталінських опричників, які вигубили третину українського населення, завдали нищівного удару українській культурі, розгромили Українську Автокефальну Православну Церкву і поставили Наддніпрянщину перед небезпекою цілковитого знищення. Спостерігаючи за напруженою розбудовою національних інститутів у Галичині, наддніпрянці не втратили віри у відродження рідної культури, утвердження української суверенної республіки. Тому проголошений 70 років тому акт злуки мусить стати нашим загальнонародним святом, а закладені в ньому федеративні основи — основами нашої демократії й суверенности.

Українська Гельсінкська Спілка закликає відзначити великий акт возз'єднання українських земель різними заходами по всій Україні. Зокрема підтримує Ініціятивну Групу Марійського Товариства „Милосердя", що організовує Молебень 22-го січня 1989 року на площі св. Юра у Львові в 13-ій годині (Після Служби Божої). Якщо священики офіційної Церкви відмовлять народові у цій молитві, будемо молитись самі, як молилися львів'яни 18-го грудня 1988 року за спасіння дітей України та Вірменії коло церкви св. Миколая.

ПС УГГ

На місці селища буде братська могила

Шарора, Таджикістан. — У середу, 25-го січня, влада відмовилася від пошуку за уцілілими під багатометровим шаром землі, що покрила руїни цього таджицького селища, і прийняла рішення оголосити це місце братською могилою. Під час пошуків було знайдено понад 100 трупів. Врятувати вдалося лише одного чоловіка — 27-річного Сергея Муратова.

„Ми перетворимо кишлак Шарору в братську могилу з пам'ятником жертвам трагедії", — заявив перший секретар Гіссарського райкому Гусаїн Касимов. „На жаль, нікого врятувати вже не вдасться, — сказав він в інтерв'ю ТАСС. — Нехай останки загиблих лежать там, де їх застала смерть". Як повідомляє совєтська преса, це рішення було прийняте після консультації з місцевим мусулманським духовенством.

Преса подає різну кількість жертв. Спочатку називали цифру 1,400 осіб. Представник ТАСС в Душанбе Віталій Жуков заявив, що мова йде про 1,000 осіб. „Місцева телевізія заявила, що загинуло 600 осіб, — сказав Жуков. — Але ми дотримуємося своєї початкової цифри". ТАСС передав, що в Шарорі під землею опинилися 54 однородинні будинки. В кожному жило від 10 до 16 осіб (в Середній Азії великі родини).

Крім Шарори у Гіссарському районі постраждали й інші кишлаки (села).

Виступаючи на пресовій конференції, речник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов заявив, що багато мешканців, почувши гуркіт лявини, врятувалися втечею, тому кількість жертв повинна бути меншою, ніж спочатку повідомлялося. Цей здогад підтвердив голова Ради міністрів Таджицької ССР Іззатулля Хайоєв, який заявив, що, за останніми даними, загинуло коло 274 особи. „Плюс-мінус п'ятьсім осіб, але не більше", — сказав він, пояснивши, що чотири дні перед землетрусом у районі був проведений перепис населення, і це значно полегшує підрахунок кількости жертв. В загальній кількости постраждали 10 кишлаків, хоч головний удар випав на чотири з них.

В ЛИТВІ Й ЕСТОНІЇ УЗАКОНИЛИ НАЦІОНАЛЬНУ МОВУ

Москва. — В середу, 25-го січня, Президія Верховної Ради Литовської ССР прийняла закон, згідно з яким литовська мова стала офіційною мовою для всіх урядових установ республіки й також для юридичних установ і громадських організацій.

Чиновникам, які посідають керівні пости і не знають литовської мови, запропонували вивчити її за два роки, або відступити місце тим, які знають литовську мову. Російська мова буде мовою „міжнаціонального спілкування".

Як повідомляють кореспонденти, відтепер всі документи, переписки між організаціями і навчання в школах буде вестись виключно литовською мовою.

Політичні оглядачі відзначають, що Литва в галузі захисту від русифікації зробила більше, ніж Естонія, де недавно також було прийнято відповідні закони. В Естонії на вивчення естонської мови дано чотири роки. Крім того, в деяких районах Естонії, в яких переважає російськомовне населення, російська мова лишатиметься в школах і в установах.

В розмові з кореспондентом агентства Ройтерс заступник головного редактора литовської газети „Відродження" Лінас Мядяліс вжив назву газети литовською мовою. Він пояснив, що більш тверде становище литовського уряду „відображає етнічну своєрідність".

В Естонії лише 60 відсотків населення становлять естонці, а більшу частину неестонського населення складають росіяни. В Литві ж картина зовсім інша: литовці становлять 80 відсотків населення, а решту 20 відсотків, окрім росіян, складають татари, українці, білоруси, поляки, для яких російська мова не є рідною. Тому нема потреби вводити російськомовне навчання заради маленького числа росіян.

Дж. Тавер з недовір'ям ставиться до Москви

Мюнхен, Західня Німеччина. — В кореспонденції агентства Ассошієйтед Пресс говориться, що Джан Тавер, найменований президентом Джорджем Бушом на секретаря Департаменту оборони ЗСА, виступивши на пресовій конференції під час кожнорічної наради Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) у справах оборонної стратегії, закликав членські держави НАТО до обережности у відношенні до Совєтського Союзу і його нібито нової політики.

Західні держави, на думку Дж. Тавера, повинні дуже обережно „із здоровим скептицизмом" і глибокою аналізою ставитись до миролюбних заяв кремлівських керівників, їхніх закликів до роззброєння, не спішитись з відмовою нуклеарної, зокрема тактичної зброї тощо.

Пітримавши ідею розміщення в Західній Европі ракет з атомовими головками, Тавер заявив, що західні оборонні пляни повинні включати модернізацію нової зброї, уліпшену військову стратегію, добиватися рівности збройних сил східнього і західнього оборонних союзів, якщо вільні демократичні країни не хочуть ставити під загрозу своєї безпеки.

„Навіть під керівництвом теперішнього совєтського керівника Міхаїла Ґорбачова Совєтський Союз залишиться сильним противником, який, розпоряджаючи наймодернішою зброєю, може, у відповідній хвилині, нанести сильного удару Заходові. Нам не слід думати виключно категоріями роззброєння, бо, нема де правди діти, досі ми ще не зуміли встановити абсолютної контролі совєтського озброєння і совєтського зменшення навіть тих ракет, які повинні бути знищені згідно з договором", — заявив Тавер кореспондентам.

(Закінчення на стор. 7)

У СВІТІ

МІЖНАРОДНА АМНЕСТІЯ заявляє у своєму річному звідомленні, що режим Східньої комуністичної Німеччини порушує права людини, не звільняє своїх політичних в'язнів, стосує тортури при переведенні слідства, забороняє своїм громадянам еміґрувати до інших країн, дуже обмежує відвідини рідних у Західній Німеччині, може навіть зі страху, що багато громадян покине країну. Згідно з інформаціями західніх спеціялістів заяви до еміґраційного уряду внесли 1,5 міл. східніх німців. Збільшились також випадки втечі за кордон. У минулому році було зареєстровано 9,700 випадків втечі. Якщо втікачі в минулому мали доступ до засекречених речей у НДР, їх, зловивши на кордоні, судять за шпигунство в користь закордонної держави. Міжнародна Амнестія твердить, що дуже часто неясно зформульовані східньонімецькі закони дають владі „зброю в руки" для дальшого переслідування своїх громадян.

ІЗРАЇЛЬ ПЕРЕДАВ ЄГИПТОВІ смугу Таби, території, яка географічно належить до Єгипту, але яку ізраїльські війська здобули у війні з тією державою і досі тримали її під своєю окупацією. Після довших переговорів і єгипетського тиску, уряд прем'єр-міністра Їцака Шаміра погодився на підняття на території Таба єгипетських прапорів, що означає передачу смуги в руки єгиптян. Смуга Таба, над берегом Акабського заливу, має 250 акрів, невелика, але важлива зі стратегічного погляду, кажуть політики Єгипту.

АРІЄЛЬ ШАРОН, КОЛИШНІЙ міністер оборони Ізраїля, радикальний політик, а тепер міністер промисловости у новому уряді, заявив кореспондентам, що головною перешкодою до досягнення миру на Близькому Сході є не так сама Палестинська Визвольна Організація, як її керівник Ясір Арафат. „Доки він ходитиме живий по цьому світі, миру тут не буде і не буде співпраці між ізраїльцями й арабами", — заявив міністер. Виступаючи недавно по радіо, Шарон заявив, що „я занепокоєний фактом, що ситуація в Ізраїлі стає все гіршою й гіршою, дуже часто з вини самих ізраїльців, або уряду".

ЧОТИРИ МІСЯЦІ ПІСЛЯ того, як ген. Августо Піночет, президент Чіле, програв голосування для продовження його призидентури ще на вісім років, політичні сили країни, які спричинились до зменшення популярности Піночета серед народу, тепер починають між собою сваритись, не знаючи кого висунути на пост президента у виборах, які мали б відбутися 14-го грудня цього року. Не треба навіть сумніватися, кажуть політичні спостерівачі, що сварку й непорозуміння внутрі опозиційних партій максимально використають прихильники диктатора, щоб продовжити владу своєї партії і ген. А. Піночета.

ЗСА ЗАКРИЛИ СВОЮ АМБАСАДУ В КАБУЛЮ

Вашінґтон. — З'єднані Стейти Америки формально закрили свою амбасаду в Кабулю, столиці Афганістану, побоюючись за життя своїх громадян, яке може бути загрожене після виведення з тієї країни совєтських окупаційних частин і наступу повстанців-муджагедінів на столицю й більші міста тієї країни.

Президент Джордж Буш і Державний департамент заявили у понеділок, 30-го січня ц. р., що ЗСА не можуть заборонити муджегедінам закінчити їхню боротьбу за повну демократичну свободу з гідністю і не можуть їм наказати, що вони повинні толерувати комуністичний уряд президента Наджібулли, який спричинився якоюсь мірою до збільшення трагедії і терпінь афганського народу.

Покищо американські дипломати, які репрезентували ЗСА в Кабулі дотепер, мусіли залишитися на місцях з огляду на сильні снігові бурі, які припинили всякий автомобільний і летунський рух до Кабулю і зі столиці, заставивши населення давати собі раду без допомоги зі зовні, бо навіть літаки з харчами й іншими продуктами першої потреби не приземлюються на місцевому летовищі.

Пресове агентство Ройтерса інформує, що американські піхотинці, які охороняли будинок амбасади, зняли зоряний прапор, а дипломат Джан Ґлесманн, який відповідав за ведення справ в амбасаді до останнього дня заявив: „Хай Бог благословить Америку; ми їдемо до дому, але повернемося незабаром знову, як тільки виясниться ситуація". При тій нагоді Ґлесманн віддав пошану колишньому американському амбасадорові в Афганістані Адолпу Дабсу, який був схоплений на вулицях Кабулю в 1979 року і замордований комуністами.

Останнє слово у справі закриття амбасади ЗСА мав теперішній державний секретар Джеймс Бейкер. Покищо 12 дипломатів і працівників амбасади виїдуть винайнятим літаком до Індії, а звідти, якщо буде таке зарядження Державного департаменту, до ЗСА. Очевидно працівники знищили усі документи, крім найважливіших, зняли усю комунікаційну систему, поставили у стан заморожения усі автомобілі.

Під час зустрічі з кореспондентами представник Державного департаменту Чарлз Редман критикував совєтську тактику зумисного відтягання процесу виведення совєтських вояків, які у багатьох випадках провокують муджагедінів до акцій і поводяться дуже жорстоко з місцевим населенням. Злість з приводу програної війни в Афганістані відчувається на кожному кроці. Редман додав, що повстанці обстрілюють тільки транспорти зі зброєю і зістрілюють літаки, які везуть до Кабулю ануніцію й інший військовий виряд, але не стріляють до транспортів з харчами. Крім того Державний департамент зарядив амбасадам в Західній Европі і на Близькому Сході не видавати жадних в'їздних віз для комуністів з Афганістану, які втікатимуть під напором повстанців до інших країн.

В СССР все ще існує каральна психіятрія

Москва. — Комісія прав людини, що створена в СССР і працює під контролею уряду, прийшла до висновку, що каральна психіятрія все ще лишається актуальною проблемою в країні. Керівник комісії Федір Бурлацький заявив, що вони „не змогли отримати інформацію про те, що відбувалося в психіятричних кліниках у недавньому минулому та відбувається тепер".

Недавно совєтська преса повідомляла, що спеціяльні психіятричні установи було виведено з-під контролі міністерства внутрішніх справ й передано міністерству охорони здоров'я. Керівництво в психолікарнях поступово зміняють. Та не зважаючи на це, комісія прав людини так і не змогла добитися скасування двох специфічних діягноз, на підставі яких до „психушок" запроторюють здебішого дисидентів: „маривні ідеї соціяльного характеру" та „повільна шизофренія".

Як заявив голова комісії прав людини, „такі симптоми можна помітити в багатьох нормальних людей".

Кореспондент Ассошієйтед Пресс повідомляє з Москви, що перед самим виступом Бурлацького, редактор неофіційного видання „Експресс-хроніка" Володимир Рябоконь повідомив, що міліція затримала одного з працівників цього журналу Вячеслава Диктерова і відправила його до психіятричної клініки.

(Закінчення на стор. 7)

В АМЕРИЦІ

НА ПРОЦЕС ОЛІВЕРА НОРТА, що розпочався 31-го січня ц. р., можливо будуть викликані, як свідки президент Джордж Буш і колишній президент Роналд Реґен. Суддя Ґергард Гаселл заявив, що має право викликати їх, але працівник юридичного відділу Державного департаменту Стівен Солцбурґ сказав журналістам, що нема ніяких підстав вважати, ніби суддя справді має право викликати до суду теперішнього і колишнього президентів. „Якщо таке станеться, то це буде безпрецедентний випадок", — сказав Солцбурґ.

У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ перед ведуть лібералі. Добровільна група американців за демократичну дію відзначає в своєму дослідженні, що від 1947 року в Палаті Репрезентантів лібералі становлять найбільше число. Група вважає, що 52 відсотки конґресменів — активні лібералі, не зважаючи на те, що явних лібералів лише 48 відсотків. Згідно з прийнятою оціночною скалею, 24 члени Палати Репрезентантів набрали 100-відсотковий „коефіцієнт" лібералізму. В Сенаті таких явних лібералів виявилося лише двоє. Нульову оцінку отримали 25 конґресменів і 11 сенаторів — всі республіканці. „Результати 1988 року виглядають підбадьорюючe, — заявив представник групи Марк Перл. — Можна сподіватися, що новий Конґрес відновить соціяльний і економічний баланс".

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що совєтські еміґраційні бюра ОВІР не вимагатимуть більше в майбутньому, щоб жиди з СССР їхали тільки до Ізраїля, президент Світового жидівського конґресу Едґар Бронфман заявив у Франкфурті, Західня Німеччина, що більшість совєтських жидів повинні їхати до своєї батьківщини, а не до З'єднаних Стейтів Америки. Згідно зі словами Бронфмана, американська економіка і соціяльні уряди не можуть дати собі ради з більшим напливом нових еміґрантів з СССР й інших країн світу. Бронфман, американський бізнесмен, який полагоджує багато справ для жидів еміґрантів й Ізраїля в Совєтському Союзі, підкреслив, що Америка тратить в першому році приїзду на кожного еміґранта від 7 — 10,000 дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Статті й дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Право на рідну мову

Питання мови зайняло особливе місце серед проблем України. Як свідчать статті в журналі „Радянська жінка" за минулий рік в числах, 1, 7 і 10, та в майже усіх інших виданнях, ця проблема турбує матерів, педагогів, письменників, науковців, студентів. Всі вони закликають громадськість спільно дбати про збереження духовних надбань рідного народу. Багато уваги приділяється мові в театрі, кіно, книгам і телепередачам для дітей.

В різних містах України почало діяти товариство рідної мови ім. Т. Г. Шевченка.

Кандидат філологічних наук Олександра Захарків у статті „Хіба можна матір забувати?" пише: „Надто довго у нас нечітко розмежовувалися такі різні речі, як національна гідність і націоналізм, сплутувалися поняття інтернаціонального і безнаціонального. Нині не повинно бути місця національній обмеженості та безликому національному нігілізмові".

Засудивши пасивність учителів і батьків, Захарків пише: „Знаємо, яким непримиренним було ставлення до українського буржуазного націоналізму. Але в запалі боротьби з націоналізмом ми не розгледіли повної відсутности національного самоусвідомлення. І ця хвороба набула значно більшого поширення, оскільки відповідних заходів її відвернення практично не проводилося".

Свідома частина населення України закликає добиватися, щоб кожна дитина мала право на рідну мову, незалежно від волі національно-несвідомих батьків, пропонує закріпити це відповідним законом, бо не знати творчости Шевченка, Вернадського, Котляревського, Шашкевича, Франка, Лесі Українки і багатьох інших це велика духовна втрата і колись діти можуть збагнути, якого духовного скарбу їх позбавлено. Доказом цьому можуть послужити рядки з вірша В. Шовкошитного „Я украинец ":

„.... Я растерял, как воду из горстки,
Тот клад, что сохранил в неволе прадед,—
Не знаю языка, сказать по правде...
Простите сыновья, и дочь, прости.

Прости мене, мій прадіде-козаче,
Прости мене, мій споконвічний краю,
За те, що на російській мові плачу
Об тім, що мови рідної не знаю".

Не легко буде здолати вірус нігілізму, що так довго роз'їдав душі українців. Щоб зарадити лихові, потрібні зусилля всього суспільства й також узаконення української державної мови.

Треба відзначити, що для відродження національної свідомости українців особливо багато роблять члени Українського Культурологічного Клюбу та УГС і наслідки їхньої праці стають все більше помітними.

М. Мельник

НЕВЖЕ Ж РОСІЯНИ ПІДУТЬ НА ПОСТУПКИ ПОНЕВОЛЕНИМ НАЦІЯМ?

II.

У дійсності, коли б росіяни серйозно схотіли покінчити з політикою русифікації поневолених націй, тоді вони могли б це зробити „за одним помахом пера". Тепер уже нам усім цілком ясно, (а так воно не було кільканадцять літ тому), що коли сьогодні понад п'ятдесят відсотків українських дітей вчаться в російських школах, то це напевно не з любови до російської мови. Це треба завдячувати Щербицькому, як теж і відсутності масового політичного опору в Україні, які спричинились до того, що майже все економічне і адміністративне діловодство ведеться на російській мові.

Деякі люди твердять, що плянова господарка та суцільність економії СССР вимагають того, щоб все діловодство в підприємствах України велось російською мовою. Цей аргумент є пустопорожній. Автомобілева компанія Форда має фабрики в Німеччині та не зважаючи на це все діловодство ведуть німці німецькою мовою. А це значить, що всі підприємства в Україні можуть бути під стовідсотковим контролем міністерств СССР у Москві, та що ще, не зважаючи на це діловодство тих підприємств може вестись по-українськи.

Точно те саме відноситься й до адміністрації України. Москва може керувати всіми адміністративними справами в Україні, (що вона й робить), та без уваги на це державною мовою України може бути українська мова. І тому немає найменшого сумніву, що добровільність у виборі мови в економії, адміністрації і шкільництві не є диктовані ніякими технічними міркуваннями, а чисто політичним бажанням перевиховати українців на росіян. І коли сьогодні знаходяться українці, які активно підтримують добровільність вибору української мови, тоді для того немає ніякого виправдання. Їх нарешті варто назвати по імені, цебто, трактувати їх як найгіршого роду російських лакеїв.

Я недавно згадував поміщену в „Радянській Україні" статтю В. Русанівського, директора Інституту Мовознавства Академії Наук УССР. Інші представники українських вислужників починають давати підтримку цій політиці окупанта, не зважаючи на це, що вони цілком добре могли б принаймні мовчати. Деякі з них починають знову оскаржувати пропонентів удержавнення української мови про націоналізм.

Виходить, що покищо справи в цій ділянці національної політики росіян для нас добре не виглядають. В „Радянській Україні" з 11-го-19-го 1988 року появилось інтерв'ю „Радянської України" Л. М. Кравчуком, головою комісії Верховної Ради УССР з питань „патріотичного та інтернаціонального виховання" і міжнаціональних відносин та завідуючим ідеологічним відділом ЦК КПУ. Він виразно заявив: „Та будьмо відвертими. Справжня проблема полягає не лише в тому, щоб юридично надати чи не надавати українській мові статус державної, закріпивши це в тих, або інших актах. Вона передусім в концепції державної мови, її філософії. Якщо ця концепція базується на принципах вільного і рівноправного розвитку мови і не допускає її примусового запровадження, то вона реалістична і відповідатиме потребам багатонаціонального населення республіки". Приблизно в тому самому часі Щербицький заявив: „На основі демократичного принципу свободи вибору розвивається національно-російська двомовність..." Під сучасну пору це є партійна лінія і люди ті напевно роблять натиск на літераторів та діячів культури, щоб вони її публічно підтримали.

Чи поневолені нації зуміють змінити думку уряду Ґорбачова до Пленуму ЦК? Коли б я був змушений сказати так чи ні, тоді моя відповідь була б „ні".

Якась радикальна реформа по відношенні до поневолених націй в економічній ділянці є теж неправдоподібна. На початку своєї каденції Хрущов підпорядкував республіканським адміністраціям переважну кількість промислових підприємств, та досить скоро був змушений до відступу. Брежнєв централізацію продовжував, а Ґорбачов ще більш її укомплектував.

Чи Україна могла б унезалежнити свою економію без політичної автономії? Це досить тяжко уявити. В такому випадку українська адміністрація мусіла б дістати дозвіл на підготову своїх власних плянів, а це вимагало б цілковитого перевороту в економічній структурі СССР. З власним пляном є пов'язані рішення про будівництво нових фабрик, про кількість, якість і асортимент товарів, та децизії про ціни. Цього роду плян був би незалежним від плянів інших республік СССР, а це скінчилося б різницями в цінах і вартості грошей — щось в роді економій СССР та Польщі. Тяжко й подумати, щоб росіяни на те погодились і тому треба припустити, що економічні пляни і надалі будуть складатись в Москві та що структура цілої економії СССР залишиться незаторкненою.

Друга можливість, це цілковитий перехід з плянової економії на економію вільних ринків у цілій імперії. Тоді проблема економічної самостійности поневолених націй перестала б бути критичною. Та на найближчі роки таку альтернативу серйозно трактувати не можна.

З тих всіх конфліктних ситуацій боротьба за удержавнення української мови залишається центральною проблемою в сьогоднішній Україні. Вона починає мобілізувати чимраз більше людей і може стати засобом мобілізації цілої нації з досить вагомими політичними наслідками.

Андрій Бук

ЕКОНОМІКА ЗСА ПРИ КІНЦІ МИНУЛОГО РОКУ

I.

Економічні показники в останньому кварталі минулого року виказали стан кращий, як у третьому, бо валова продукція зросла на 3.5 відс. більше, як це предсказували. В грудні, як подають 250 підприємств з 21 індустрійних секторів, економіка зросла найбільше за останніх п'ять років, через збільшені: продукцію, замовлення, торгівлю-експорт, інвентурні запаси і дещо зменшене затруднення, але воно все ще найбільше за весь 1988 рік.

Безробіття в грудні 5.3 відс., зменшилося на 0.1 відс. і сьогодні найменше від 16 років. 18 мільйонів працюючих.

Зросли конструкційні видатки, фабричні замовлення, платні, а продаж авт зросла на 4 відс.. Найбільше авт продав Дженерал Моторс. Сильно зросла продаж машинового знаряддя, через харчі і енерґію, що збільшило інфляцію до 5 відс. (в листопаді зменшилася на 0.3 відс.). Фабрики працювали на повну силу, а ринок праці в деяких секторах був рекордовим. Тому зросли ціни на матеріял-сирівець і заробітки, так, що економіка в деяких секторах ще перегріта, збільшає вартість доляра, зростають ціни на продукти, які захитають експорт і можуть збільшити торговельний дефіцитовий балянс.

Дрібна продаж у грудні зросла на 0.2 відс. (сподівалися більшої), але передсвяточні торги були 7 відс. більші від попереднього року, найбільше в департаментових крамницях. Будова домів в листопаді зросла на 1.4 відс., а мордґеджі зросли до 8.8 відс. Ціни на фармерські продукти зросли на 1.3 відс., найбільше на зернові, ярину м'ясо, через рекордовий експорт ув одному місяці ЗСА продали в грудні 3.4 мільйона метричних тонн зерна, найбільше купив (трьома наворотами) Совєтський Союз, відтак Китай, Мехіко, решту: Індонезія, Японія, Туніс і відсталі країни Третього світу.

Ціни на нафтові продукти наразі без змін, не зважаючи на зменшену продукцію членами ОПЕК-у на 20 відс. ЗСА в грудні збільшили імпорт оливи до 40 відс. Ціни на нюйоркській і европейській біржах на оливу і бензину падуть, в деяких европейських і американських державах на оливу зросли від 2-ох до 3-ох долярів на барилці, на бензину впали 2 до 4 центи на ґальоні. Конференція ОПЕК-у має відбутися у лютому.

Пересічно дохід корпорацій зріс на 18 відс., але в тютюновій індустрії зменшився до 8 відс., через зменшену продаж і збільшені податки в стейтах. Осторога в пресі, журналах і радіо перед куренням, з огляду на здоров'я від 1965 року діє успішно і багато американських громадян, особливо старшого віку, перестало курити, через рака легенів, параліч, недуги серця. В 1965 — 90 мільйонів курило, 1987 біля 50/32 відс. чоловіків, 27 відс. жінок — 34 відс. чорних, 28 відс. білих. Останнього року перестало курити 1,5 мільйона, головно старшого віку, а малолітніх зростає біля 3,000 денно. В 1985-му році, як подає головний федеральний хірург д-р С. Е. Кооп, умерло через куріння 390,000, а 1988 року на 2.2 мільйона цих, хто помер — щошостий, через кýрення. 25-літня кампанія боротьби з нікотиною — успішна — врятувала життя чи продовжила вік поверх двох мільйонів людей. Обраховують однак, що до кінця XX століття умре поверх два мільйони осіб.

Ей-Ті енд Ті вніс до Комерційного департаменту зажалення проти Японії, Південної Кореї і Тайвану, через продаж по низьких цінах малого бизнесового телефонічного устаткування у ЗСА. Достава грошей на ринок — 6.7 більйона долярів.

НАСА 2-го грудня м.р. знову випустив з Кейп Каневерал на Фльориді, тим разом секретно, без доступу широкої публіки, в надземні простори космічний корабель „Атлантіс" з п'ятьома астронавтами, які запустили в космос 20-тоновий, великої сили секретний сателіт-розвідчик, коштом 250 мільйонів долярів, для фотографування за хмарами і в темноті 80 відс. території Совєтського Союзу. Після п'ятьох днів корабель „Атлантіс" з астронавтами успішно приземнився у Каліфорнії, а сателіт-шпигун справно працює. Технологічний пріоритет ЗСА зі сателітами в стратосфері дещо сповільнився, через трагічний неуспіх-експльозію „Челленджера" в січні 1986 року. Щоб надробити втрачений час НАСА цього року плянує п'ять летів в стратосферу. Рівночасно при допомозі одинадцяти держав вільного світу розробляє програму висадки на Марс до 18-ти років при допомозі плятформи (коштом 27 більйонів долярів), до якої буде потрібно 8,000 більше працівників. СССР уже три роки посилено підготовляє висадку на Марс з плятформи в стратосфері. Совєтські астронавти від двох років довший час перебувають на плятформі в стратосфері. Останньо перебули 366 днів, що їх замінили двома іншими і одним французьким, який по двох тижнях зі залогою звільнено з перешкодами (завела їх компютерська система) приземлився три години спізнено в іншому місці.

(Закінчення буде)

Богдан Бойчук

Несказане слово для Йосипа Гірняка

(14-го квітня 1985 — 17-го січня 1989)

I.

Доля була добра для мене тим, що наділила мене довголітньою дружбою з Йосипом Гірняком. Властиво, це було щось інакше й глибше, ніж звичайна дружба. Мені здається, що Йосип Гірняк був для мене наче батько, якого я не знав; а я був для нього, мабуть, наче сином, якого він не мав.

Доля була теж особливо щедра і добра для Йосипа Гірняка. Вона взяла його з многодітної хатини струсівського дяка й повела по складних і трудних меридіянах театрального світу, де він досягав головокружних вершин і зазнавав болючих ударів, — що й становить зміст і повноту життя.

Першою справжньою театральною школою молодого Гірняка був Галицький театр, в якому від 1916 року він виступав у семи ролях. Там він учився характеризації, фізичного й психологічного перевтілення в ролю, від таких славних майстрів, як Катерина Рубчакова і Василь Юрчак. І саме вміння перевтілюватися в найрізнородніші характери стало пізніше головною властивістю Гірняка-актора.

Опинившися з українськими січовими стрільцями на східніх землях України, Гірняк вступив 1920 року до театру ім. Івана Франка, яким керував Гнат Юра, колишній член Курбасового Молодого театру. Тут Гірняк значно поширив свій репертуар Полей і ознайомився з модернішими постановками Молодого театру, які Гнат Юра повторював, — значить, він непрямо наблизився трішки до режисерських візій Леся Курбаса. В 1921 році група акторів (між ними Гірняк і його майбутня дружина Олімпія Добровольська) відділилися від театру Гната Юри і створили театр-студію ім. І. Франка, під керівництвом Бронека Бучми. Студія їздила по селах і ставила вистави, дослівно за кусок хліба, щоб проіснувати в тяжких часах голоду й холоду.

Восени 1922 року Йосип Гірняк поїхав з О. Добровольською до Києва і вступив до Березоля. Під творчою режисурою Курбаса він виріс на одного з чільних акторів Березоля (поруч Бронека Бучми та Маріяна Крушельницького) і створив ряд леґендарних ролей: Миколу II в „Напередодні", Трібуле в „Король бавиться", Пу-ба в „Мікадо", Кума в „Народному Малахію", Чирву в „Диктатурі" та Зброжека в „Маклені Ґрасі". Гірняка в'язала з Курбасом глибока дружба й відданість, які були живі в його серці до кінця життя.

Після арешту Курбаса 1933 року, невдовзі заарештували теж Йосипа Гірняка й заслали до Чіб'ю. Начальник табору Яків Мороз (псевдо), жид полюбив Гірняка, як актора, зладив для нього оборотову сцену й віддав йому керівництво таборового театру. Гірняк часто залюбки згадував слова команданта: „Ви, Гірняк, поза законом, але тут в театрі ваше слово для мене закон". Той же Яків Козак радив Гірнякові не повертатися, після відбуття строку, на Україну, де бушували жорстокі репресії, а перечекати в Чіб'ю. Цією порадою він, можливо, спас Гірняка, але не спас власного життя від сталінського терору.

Під час воєнних зрушень Гірнякові пощастило продістатися на Захід, де, по закінченні війни, зорганізував славну Театр-студію Йосипа Гірняка, в якій школив з Олімпією Добровольською молодих акторів і розвивав кращі традиції українського театру. Там створив незабутні ролі — козака Мамая в ревіях Іларіона Чолгана та Андрія в „Мати і я" за Хвильовим. Постановки Театру-студії стали глибокою і невід'ємною частиною моєї юности, вони теж формували моє відношення до театру.

Після переїзду до Америки, Театр-студія втрималася всього кілька років і занепала через фінансові недомагання.

Моє особисте знайомство з Йосипом Гірняком припадає на другу половину 50-тих років, коли Нюйоркська Група почала виступати з своєю творчістю, а Йосип Гірняк, людина вразлива на кожний творчий порух, почав реаґувати. Але до справжнього зближення прийшло щойно тоді, коли я почав працювати над книжкою „Театр-студія Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської" та над упорядкуванням його „Споминів". Ця співпраця тривала понад 20 років („Спомини" вийшли, як Гірнякові було 87 років!), коли то ми реґулярно зустрічалися в його маленькій квартирі на Десятій вулиці, коло Другої авеню. Ми продовжували зустрічатися й після закінчення праці над „Споминами".

Гірняк був людиною фізично й духово „рухливою". Цілий світ був для нього театром, і він цікавився всіми аспектами життя в тому театрі. Його, наприклад, боліли ватиканські конфлікти кардинала Йосифа Сліпого, який, після Курбаса, був у нього на найвищому п'єдесталі; переживав усі невдачі Реґена в Конґресі; турбувався, чи Джордж Буш виграє вибори; журився долею театру на Україні, особливо після того, як Леся Танюка викинули з Молодіжного театру; з недовір'ям ставився до можливого покращання долі України в добу гласности („росіяни не попустять" — була його улюблена фраза).

(Закінчення буде)

Василь Ящун

ПУБЛІКАЦІЯ НЕ ТІЛЬКИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ

Anna Vlasenko-Bojcun, „Onomastic Works" (Ukrainian Free University, Munich-Denver—Miami Beach, 1984). Foreword by J. Rudnyckyj; 144 p.

Анна Власенко-Бойцун, літературознавець, назвознавець і шевченкознавець, працювала довгі роки в коледжі Сейнт Марія в Бісмарку, ЗСА, як асошієйт-професор, згодом, як професор-гість на курсах КУА в Аделяїдському і Мельбурському університетах в Австралії, а від 1980 року досі в УВУ і при цьому присвячувала багато часу й енергії досліджуванню питань із своєрідної галузі філологічних наук — ономастиці, тобто назвознавстві. Плодом її студій у цій ділянці є вищеназвана публікація. Передмову до неї написав проф. Ярослав Рудницький, видатний славіст-мовознавець і глибокий знавець ономастичних наук.

У передмові проф. Рудницький вказує на імена визначних філологів-назвознавців Львівського університету (В. Ташицький, Я. Янів, Е. Кухарський), українських мовознавців (В. Сімович, Іл. Свєнціцький й інші), в тому й молодших між ними (М. Семчишин, Я. Рудницький) та істориків (М. Андрусяк, М. Кордуба), під впливом яких зродилось, розвивалось і дозрівало в Анни Бойцун знання й зацікавлення філологічними науками, зокрема, назвознавством, та на дальшому шляху її студій і самостійної дослідницької праці в УВУ (там отримала вона докторат) і в Америці дало гарний дорібок.

Обговорювана тут публікація містить одинадцять статтей із назвознавства — шість англійською і п'ять українською мовами (1-126) — шість густо записаних сторінок інших публікацій авторки (книжки, монографії, есеї, рецензії, репортажі, редакційні статті в „Америці"), показники прізвищ (англійських і українських) і показник географічних назв. Кожну англійську статтю супроводить абстракт українською мовою, а кожну статтю українську — абстракт англійською мовою.

У ЗСА існують праці про ранні індіянські географічні назви, про назви походження португальського, еспанського, французького, німецького і, звичайно, англосаксъкого, але студій про назви українського походження в цій країні досі не було, дарма, що приблизно 80 таких назв існує. Тому то й назвознавча праця А. Бойцун корисна, важлива й цікава.

Назви українського походження в ЗСА пов'язані з українськими іміґрантами, які спочатку прибували сюди з російськими й австрійськими паспортами, як „заробіткові" іміґранти. Перед великим „ісходом" української політичної еміґрації до ЗСА після Другої світової війни було три хвилі української еміґрації до цієї країни: перша — між 1870 і 1899 роками, друга — від початку XX століття до Першої світової війни і третя, найменша — між 1924 і 1939 роками у 1914 році було в ЗСА 36,724 українських іміґрантів з теренів під російською й австрійською окупаціями і 5,686 українців, народжених у ЗСА. Перша, більша, група українців прибула з німецькими колоністами з Криму в 1870 роках. Після того, як усі привілеї, що їх надала була цим колоністам в 1762 році цариця Катерина II, цар Александер II скасував у 1871 році.

У великій статті вищеназваної публікації — „Українські топоніми в ЗСА" (по-англійськи) читаємо, що назви українського походження в ЗСА формувалися в різний спосіб. Авторка ділить їх на такі категорії: а) назви, перенесені безпосередньо з України, наприклад, Київ, Крим, Україна (у Норт Дакоті) і Полтава (на Алясці); б) історичні назви, що походять від прізвищ осіб, наприклад, Лисянська затока (на Алясці) і Лисянський острів (на Гаваях), гора Полетика (на Алясці), більше місто Мазеппа (в Мінесоті) та малі містечка (в Пенсильванії і Північній Каролайні); в) назви місцевостей, утворені від прізвищ ранніх поселенців, наприклад, „Орішка", „Іван", (у Норт Дакоті), „Україна", назва скотарської ферми о. Агапія Гончаренка (в Каліфорнії) датована 1872 роком; г) назви місцевостей, пов'язані з останньою іміґрацією українців після Другої світової війни, наприклад, „Союзівка", „СУМА", Ольжичівка" й інші.

А. Бойцун знайшла такі назви місцевостей українського походження в ЗСА: на Алясці — Haydukovich Mount, Huslia (village), Ikolik Cape, Kodiak, Kozakov Cape, Lisianski Inlet, Lisianski Peninsula, Lisianski River, Lisisnski Strait, Lyskov Cape, Poletica Mount, Poltava Island, and Khromenko (знайшов Я. Рудницький); в Каліфорнії — Fort Ross, Ukraine; в Делеварі — Odessa, Ross, Ross Prong, Yarema Ditch; на Фльориді — Odessa, Olga; на Гаваях — Lisianski Island; в Айдаго — Don, Lyman, Ola; в Мишиґені — Dibrova, Kiev, Liske; в Міннесоті — Jucknon, Mazeppa, Odessa, Ross; в Мізурі — Odessa; в Монтані — Sula; в Небрасці — Brodie, Cozara, Lisko, Odessa, Tarnov; в Ню Джерзі — Chercha, Nova Ukraina, Ukrainian Village; в стейті Ню Йорк Kiev, Novy Sokil, Odessa, Plast (Vovcha Tropa), Soyuzivka, SUMA, Verkhovyna; в Норт Дакоті — Balta, don, Kiev, Krym, Odessa (три місцевості), Odena, Olga, Oriska, Ivan, Martha, Max, Ukraina, Denbih; в Північній Каролайні — Mazeppa; в Огайо — Khortycia Xenia; в Пенсильванії — Mazeppa (дві місцевості), Ukrainian Homestead Olzhychivka; в Тексас — Odessa, Zavalia; в стейті Вашінґтон — Lyman, Odessa, Olga, Roslyn Usk.

Для всіх цих назв наведено й доказано їх українське походження. Ось два зразки: назва Oriska (прізвище не збереглося), поселення у Північній Дакоті, походить (згідно з розповіддю Івана Чорновуса, який там живе) від такого ж імени української вдови. Це була місцева акушерка, яка в своєму житті давала притулок сиротам і невінчаним матерям. Чимало назв із прізвищем Lisianski походять від Юрія Лисянського, з козацького роду, народженого 13-го серпня 1773 року, в Нижині, в Україні. Після закінчення військової академії він став моряком і, будучи на царській службі капітаном пароплаву „Нева", обпливав земну кулю. Під час цієї подорожі відкрив на Гаваях острів, що його названо його прізвищем.

Анна Бойцун сумлінна дослідниця. У своїй скрупулятності вона відзначає, що її праця не вичерпує предмету, а є радше відправним пунктом для дальших дослідів.

У другій частині цієї праці обговорено назви відпочинкових осель XX сторіччя в Канаді і ЗСА. В Канаді — 120 осель, в ЗСА — 80. Всі вони були засновані українськими іміґрантами, які прибули до цих країн в XIX і XX століттях.

Іншим цікавим розділом є „Русифікація і топонімоцид в Україні" (по-українськи). В ньому проаналізовано різновиди російщення України по лінії етноциду, культуроциду, лінґвіциду, і топонімоциду, з яких два останні найбільш загрозливі, бо викорінюють українські прізвища й географічні назви. Зміни топомінів відбуваються шляхом фонетичних і морфологічних змін (наприклад, Львів — Львов, Рівне — Ровно, Луцьк — Луцьке), змін в честь комуністичних, переважно російських, лідерів (наприклад, Богачівка — Ватуніне, с. Романів — Дзержинск і т. п.), змін для звеличення комуністичних гасел (наприклад, передмістя Харкова переназвано „Комуна", Христопіль у Львівській області — „Червоноград" і ін.) і змін шляхом ліквідації назв історичних і культурних центрів (наприклад, „Жовті води" змінено на „Жовта ріка", Жовква — на Несторов і ін.)

В одній із статтей (англійських) читач знайде цікаву історію назви Mazeppa поселення в ЗСА. В статті „Зміна

(Закінчення на ст. 8-ій)

ЗВІДОМЛЕННЯ РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1988 РОКУ

ДЕПАРТАМЕНТ МОЛОДІ: НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
22 Зініті Матев 2
32 Процюк Марія
43 Швесик Андрій, Христина
57 Кифор Таня
59 Голіно Мішель
63 Вісницький Елисавета
70 Кузишин Андрій 2
83 Шік Дерік
96 Драпала Юлія
170 Цьолко Наталка
171 Санзо Геня 2., Софія
266 Федаш Михайло
274 Ульбріхт Геня
320 Содлак Олексій; Телюк Стефан
348 Фузер Кімберлі, Христина
350 Фрич Маркіян
364 Владика Михайло
367 Аріко Маргарита
395 Рудовий Микола, Михайло
402 Шеферд Тамара
408 Яремус Дмитро, Зоряна
432 Кузик Матев
442 Стельмах Павля
486 Глембовський Реній, Стефан
490 Чорномаз Михайло

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
2 Осоский Василь
8 Костевич Михайло
9 Гравич Елена; Нарадко Роберт
20 Гайдукевич Юрій
25 Хортик Роман
53 Сарахман Дейбі, Рейні
102 Корнило Ліза
116 Стефенсон Ерік
130 Фенчен Марта
137 Тач Стефан П. II
242 Хупоська Тері
325 Бреславський Катерина
334 Дмитрів Михайло, Конний
379 Конфорт Мішель
383 Біркгед Карол
399 Яримович Борис
481 Доптіс Таня

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ КЛЯСИ АБО СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
430 Гевка Леда

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
34 Трент Кароліна
126 Дидів Олексій
161 Невілі Данило
292 Свейн Микола
348 Бернацький Стефанія
368 Фішер Дарія
422 Дубіль Христофор; Іваш Іван
486 Окопний Данило

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ДО ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ:

Відд.:
163 Кулик Джакліна

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ІЗ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ:

Відд.:
9 Гравіш Елена; Нарадко Роберт
32 Процюк Марія
53 Сарахман Дейбі, Райні
121 Пухир Іван
130 Фенчин Марта
161 Шелегеда Микола, Христина
205 Шоргай Катерина
264 Капелюх Михайло
334 Дмитрів Конній, Михайло
385 Давидович Зенон
416 Іваськів Петро

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВИХ:

Відд.:
16 Дегін Патрік; Лілітка Оксана
23 Мура Керій
44 Двораківський Павло
53 Кресалка Делоріс
56 Дітріх Стефанія
78 Іванс Мішель
88 Рочинок Петро
94 Рубаха Марія
102 Баср Діяна 2
114 Суптела Павло
127 Войцишин Іван
130 Кобрин Адріян
179 Шіра Елисавета
230 Линч Коллін
239 Морачевський Юрій
245 Гафткович Марко
257 Ковалик Іван
259 Суліван Марко
265 Ді Сарро Ангеля
266 Терлецький Шерій
316 Зойгофський Гейлі
341 Чухновський Григорій
379 Субота Адріяна; Сірка Синтія
383 Шиманський Таня
432 Заверблий Богдан
438 Вірхрик Лейг Христина
465 Морозюк Андрій
471 Крутиголова Ліліяна
486 Зубрицький Зоряна

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗАПЛАТИЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
2 Осоский Василь
8 Костевич Михайло
20 Гайдукевич Юрій
25 Чортик Роман
53 Перекішка Марія, Стефан
102 Корнило Ліса
116 Стефенсон Ерік
137 Ігаш Стефан П. II
158 Гарасим'як Денис
325 Бреславський Катерина
379 Конфорті Мішель
183 Біркгед Карол
399 Яримович Борис
445 Камерон Діяна
481 Доптіс Таня

ДЕПАРТАМЕНТ ДОРОСЛИХ

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
3 Дмитрюк Максим мол.
43 Газдов Йосиф
53 Дрешслер Стефан
63 Пісоні Йосиф
82 Ковальський Ірена
123 Нолан Лео М.
130 Ганчук Стефанія
158 Борисенко Анна
161 Мельник Михайло
203 Жук Богдан
215 Подгорський Христина
230 Сценна Карен
266 Терлецький Шерій
269 Салабай Ігор, Надія
276 Гладьо Орися
277 Кузьма Орест
285 Ванша Варвара
296 Ферко Іванна
316 Вирозебський Станіслав
316 Гнатюк Сіндій, Роберт; Телюк Юрій
331 Христіян Юрій
349 Окопний Марія
354 Брай Надія
360 Чинаровська Моніка
367 Хомин Іван 2.
379 Пігот Джонатан;
383 Хома Йосиф
408 Яремус Іванна
421 Зварич Денис
432 Созанський Параскевія
434 Бендза Роман
474 Манило Аріядна
486 Глембоцький Ярослав
505 Стефанович Лавренс, Шірлій

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
12 Герент Володимир д-р; Ковінко Володимир
20 Гайдукевич Лідія;
53 Стефурик Володимир*
94 Заблоцький Маріян*
115 Коцюруба Володимир*
116 Осадца Роман*
123 Брежінський Честер*
130 Фенчен Мирон*
161 Грицков'ян Давид*
171 Томас Артур мол. *
194 Дармограй Марія
206 Фурман Елейн
217 Яцків Люба
237 Гатлан Андрій мол.*
295 Чабловський Іван*
316 Кісел Анна
353 Мазяр Володимир
358 Процик Марія д-р, Юрій;
379 Шулака Анастасія
414 Климук Роза
423 Гриневич Іванна; Мудрий Олег*, Роман*

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
43 Бавус Михайло
130 Гребеняк Ірена д-р; Огірко отець Петро*
158 Шайда Павло
171 Іванс Гелена; Каншір Катерина
294 Онуляк Дан, Петро*, Теодор*
357 Виничок Михайло; Кузьма Марія, Мирон

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ КЛЯСИ АБО СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відд.:
3 Фіголь Іванна
114 Бакун Ярослав*
174 Стасів Петро*
206 Ковальчук Василь*
220 Зеліско Анна
328 Мичковський Христина, Юрій*

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ ДО ДОРОСЛИХ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ, ПЛАТЯТЬ ФОНДИ:

Відд.:
163 Кулик Джакліна

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
3 Бінек Маріян*, Емілія
13 Терлецький Катерина
25 Гарасемчук Емілія
28 Бемко Зенон
34 Луцик Григорій*; Трент Дональд*
63 Вінгард Амій
131 Андрущишин Микола
147 Аллен Еверет мол.*
204 Гаврилко Микола
214 Стецина Михайло*
221 Галізів Володимир
233 Ковальчук Іван*
239 Дарнян Ернест*
267 Моттершед Брієн
292 Свей Джеймс*, Марко*
434 Авраменко Віктор*; Гавриляк Андрій*, Кіт Галина
455 Букшований Стефанія; Камінський Юрій; Коваль Анна; Рейна Дороті, Салватор*
486 Окопний Марія, Оксана
489 Стратійчук Андрій

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
6 Дуб Микола*
28 Іванс Гелена
39 Кузьма Марія, Мирон
155 Онуляк Дан, Петро*, Теодор*
204 Гребеняк Ірена д-р; Шайда Павло
217 Бавус Михайло
307 Огірко Петро, отець
425 Каншір Катерина

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ІЗ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ

Відд.:
9 Гравіш Елена; Нарадко Роберт*
53 Стефурак Володимир*
63 Буряк Дениса
83 Кирилюк Микола
88 Євчин Михайло
94 Заблоцький Маріян*
130 Фенчен Мирон*
136 Стрільчук Степан
161 Грицков'ян Давид
171 Чорномор Джері*
172 Максимович Данута
217 Нельсон Григорій*; Юськів Люба
237 Гатлан Андрій мол.*
242 Ятціла Лінда, Томас*
245 Надрага Галина
270 Зарічний Стефан
292 Волфевич Юрій*
295 Шабловський Іван*
334 МеКензі Амелія
375 Купиха Ольга
385 Спасик Теодор*
389 Гранат Емілія2
414 Климук Анна
416 Іваськів Йосафат*, Роза, Тарас (Тері)*
434 Кміта Бернард*, Чабан Людмила
443 Зуб Марія
444 Балих Аліза

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ ПОВНИХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
13 Дейт Марія
25 Солтис Мецислав
32 Шотурма Анна
56 Дітріх Анна
59 Куян Іван*
70 Янко Анна, Іван
94 Заблоцький Маріян
106 Грипич Микола*
155 Романко Марія
171 Джон Елейн
173 Волошин Іван*
175 Татух Любомир
221 Смичнюк Микола*
240 Ліщинецький Василь
253 Витрук Олександер*
257 Ковалик Гелена
261 Вандервіл Джуді
266 Брусой Стела
291 Тарнаський Анна
292 Пшеничний Марія
321 Генслер Іванна
330 Понтіюс Стефанія
343 Кісель Анна
350 Хома Маделина
375 Бережницький Лавренс*
404 Василин Марія
419 Пиляйкевич Марія
420 Попчук Анна
424 Калвіті Роберт*
427 Піжницький Наталка, Петро; Сукмановський Михайло*
432 Бадівський Гаррі*, Загребельний Павліна; Слободян Ярослав
438 Саргент Катерина
443 Клебанський Ольга; Процик Іван
445 Гембарський Михайло*; Процик Марія
460 Ковальчук Олександер
465 Білоган Галина
471 Крутиголова Ірена; Лабавка Володимир*
497 Цинкар Маркіяна, Марко*, Олександра
502 Віннік Бернард*; Лайнг Анна

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗАПЛАТИЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
13 Пелех Михайло
15 Гелета Богданна
20 Гайдукевич Лідія
39 Адамчак Михайло*
44 Бачинський Ірена
47 Стуарт Уляна
51 Ольшанський Ярослава
63 Більський Анна
76 Мачинко Анна
81 Монастирський Емілія
116 Осадча Роман*
121 Фатюк Естер
123 Брезінський Честер*
125 Наливайко Михайло*
126 Семуський Станлій*
127 Гаравус Христина
139 Деркач Володимир
145 Коржидло Михайло*
150 Дяків Василь
153 Возний Володимир; Тилятник Марія
155 Франкель-Рилик Марія
156 Коменданчук Агафія, Антін
161 Мельник Михайло*
167 Вельган Джойсі
171 Коннорс Іван мол. *, Ліза Маргрет
194 Дармограй Марія
206 Фурман Ейлейн
221 Гайдук Гаврило*
230 Торський Михайло*
259 Пітула Гелена
262 Братіс Гаррі*, Ребека, Юрман Марія, Роберт*, Томас*
316 Кісел Анна; Сніженко Стефанія
325 Гнейда Марія
336 Шийка Стефан*
346 Зига Іван
353 Мазяр Володимир
360 Перейма Марта
362 Остапик Василь
367 Гарріс Павло*
379 Копистянський Анна; Струс Тетяна
409 Ворсник Марія
414 Чабала Марія, Теодор
422 Дайг Ігор*, Курман Михайло III*
423 Мудрий Олег*, Роман*
425 Маркус Дарія
492 Мушка Володимир
497 Кругляк Володимир*

ЧЛЕНИ, ЯКИМ ВИГАСЛА ВАЖНІСТЬ ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧИННЯ:

Відд.:
371 Васічко Володимир*

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПОМЕРЛИ:

Відд.:
5 Сидор Григорій*; Соловський Анна2
6 Косубал Теодор*
16 Земський Петро*
20 Бідюк Іванна; Когут Василь*
39 Васик Стефан*
57 Цьолко Юрій*
65 Полянський Іван*
107 Наняк Марія
114 Гаркуша Іван*, Кирильчук Гелена
116 Доманський Володимир*
120 Перун Анастасія
123 Хупрун Антося
128 Вацкевич Стефанія 2
130 Воловодюк Юлія
132 Олек Марія
133 Озібка Анна
147 Процак Франк*
158 Малицька Франя
174 Лепкий Марко 2
175 Варивода Ірена; Дуда Петро*
203 Возний Володимир
217 Павлів Василь*2
220 Бурбан Михайло*
226 Колтинюк Теодора
234 Полянський Іван*
240 Лобур Павло*
245 Надрага Дмитро 2*
254 Гімма Ольга
266 Макаровська Анастасія
287 Мілан Іван*
292 Дзядек Катерина
298 Пирожик Михайло*
316 Скорохода Текля
321 Белух Михайло*
334 Сеник Василь*
347 Куден Григорій 2
358 Яцишин Володимир*
364 Віраг Джой*
379 Озга Мирон*; Щулака Анастасія
407 Зенчук Анна
432 Барановський Софія, Семотюк Марія
439 Яриш Петро*
497 Климко Стефанія
503 Парадовський Леон*

АКЦИДЕНТОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
47 Бохняк Трой
82 Ковальська Ірена
88 Люкомський Христина
238 Медвідь Ерік
266 Терлецький Шерій
269 Салабан Надія
320 Гантю Роберт, Сіндія
360 Ширановська Моніка
432 Домарецький Юрій
434 Бендза Роман

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
130 Огірко отець Петро*

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ

Відд.:
6 Кучира Михайло*
99 Лавзано Іван*
172 Логуш Юрій*
221 Коз Рой*, Володимир*
242 Ятціла Василь мол.*
292 Свейн Джеймс*, Марко*
340 Денисюк Сергій* Фрейрі Роберто*
348 Герчак Моллій; Репаський Верджінія
368 Осташ Зенон*
375 Лоза Євген*
434 Авраменко Віктор*;
465 Новоставський Микола*

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
307 Огірко отець Петро*

ЧЛЕНИ, ЯКИМ ВИГАСЛА ВАЖНІСТЬ АКЦИДЕНТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
14 Меринда Тереза
70 Янко Іван*
81 Войтович Михайло
94 Заблоцький Маріян*
125 Боднар Рай*
130 Розуміко Евгенія
131 Палагнюк Василь
153 Підперигора Елвіра
158 Бучик Марія
170 Фусяк Дмитро
206 Підгородецький Петро*
268 Галас Лев
291 Древницький Володимир
346 Гурко Степан
387 Ковалів Стефан; Туриш Юрій
399 Печенюк Іван*
402 Курілець Лев*
443 Клебанський Ольга; Процик Іван*

ЗІРКОЮ (*) ПОЗНАЧЕНІ ПРІЗВИЩА ДОРОСЛИХ ЧЛЕНІВ ЧОЛОВІЧОЇ СТАТІ ВКЛАДКИ ГРАМОТ ЯКИХ НЕ ВКЛЮЧАЮТЬ ПЕРЕДПЛАТИ „СВОБОДИ"

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
(Стан з 31 жовтня 1988)	18,236	47,810	6,271	72,317
Активни члени (Приріст у листопаді 1988)				
Нові члени	35	40	11	86
Прийняті наново	20	45	—	65
Прийняті з перехідними листами	—	12	1	13
Зміни кляс забезпечення	1	7	—	8
Прийняті з Деп. Молоді	—	1	—	1
Разом	**56**	**105**	**12**	**173**
(Убуток у листопаді 1988)				
Суспендовані	9	29	21	59
Відійшли з перех. листами	—	12	1	13
Зміни кляс забезпечення	1	7	—	8
Відійшли до дорослих	1	—	—	1
Померли	—	56	—	56
Вибрали гроші	15	34	—	49
Відійшли з вип. п.сум. забезпечення	32	50	—	82
Виплатили вповні вкладки забезечення	16	59	—	75
Відійшли на част випл. забезпечення	—	—	—	—
Відійшли на безпл. прод. забезпечення	—	—	—	—
Вигасла важність забезп.	—	1	20	21
Разом	**74**	**248**	**42**	**364**
Члени, які виплатили вкладки: (Присіст у листопаді 1988)				
Виплачене забезпечення	16	59	—	75
На безпл. продвж. забезп.	7	19	—	26
Разом	**23**	**78**	—	**101**
(Убуток у листопаді 1988)				
Померли	—	21	—	21
Вибрали готівку	7	6	—	13
Повернені в активні	—	6	—	6
Вигасло продовж. забезп.	5	5	—	10
Разом	**12**	**38**	—	**50**
Разом усіх членів УНСоюзу з кінцем місяця листопада 1988	18,229	47,707	6,241	72,177

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ МОЛОДІ

(Стан з 30-го листопада 1988

Кляса T16	137
Кляса P70	118

НОВІ КЛЯСИ

Кляса W	7
Кляса E18	2310
Кляса E20	2542
Кляса R65	290
Кляса P20	3682
Кляса P65	138
Кляса TP65	1261
Кляса T23	59
Кляса WSP	212
Кляса SP E65	258
Разом:	**11,014**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИВ:

Старий рід	10
Кляса P70	47
Кляса T	560
Кляса W	9034
Кляса P20	7276
Кляса E20	6714
Кляса E65	1907
Кляса P65	945
Кляса DP6o	127
Кляса DP65	709
Кляса SP-W	215
Кляса SP-E65	130
Кляса SP-E65	130
Кляса АДД	6241
Кляса T10	413
Кляса T5	119
Кляса DT 30	1
Кляса ART	13

ДОРОСЛІ ЧЛЕНИ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ

Кляса W	
Кляса P20	440
Кляса E20	284
Кляса P65	29
Кляса E65	66
Кляса E18	1
Разом 30 листопада 1988 р.	**35,281**

УВАГА

Яку кожний відділовий урядовець і член УНСоюзу повинен прочитати і відповідно до неї достосуватись.

Ті повнолітні члени та члени Молодечого Департаменту, що тут проголошені в рекордовому звіті за місяць **листопад 1988-го року,** як суспендовані, можуть бути **прийняті НАНОВО** в члени УНСоюзу, якщо зголосяться до секретарів своїх Відділів і заплатять за час зуспензи вкладки, бо інкаше члени будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, **за винятком** тих прав, які є застережені грамотою і статутом. Те саме відноситься тахож до тих членів, які впродовж **листопада 1988-го року** взяли перехідні листи і ще досі не зголосилися до інших повноправних Відділів.

ВОЛОДИМИР СОХАН
головний секретар

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1988 РОКУ

ПРИБУТКИ:

Вплати вкладок усіх кляс Життьового Забезпечення

Відділ	Заплатня	Відділ	Заплатня	Відділ	Заплатня
1	160.87	147	572.68	327•	1,366.19
2	421.47	149•	28.13	328	293.51
3•	1,647.54	151	96.79	330•	375.83
5	1,196.54	154	62.64	331•	145.90
6•	261.39	156	610.40	332	83.95
7•	1,530.55	157•	188.55	333	204.00
8	1,327.62	158•	1,122.28	334•	618.25
9	130.48	161	1,174.64	336	1,041.11
10	146.51	162	197.01	337•	654.95
11	56.29	163	1,553.19	338	132.84
12	143.42	164	401.57	339•	257.78
14	875.14	165	114.76	340•	437.27
15•	1,158.75	167	59.10	341	526.83
16	312.95	168	124.66	343•	233.08
17	285.16	169	389.70	346	525.78
18•	60.04	170	1,361.82	347•	812.27
19	199.33	171•	1,310.58	348	782.10
20•	471.79	172•	261.76	349	1,047.73
21•	535.99	175	1,371.45	350	325.67
23•	726.89	177	237.38	352	330.93
24•	32.91	178•	193.46	353	2,968.23
25	1,438.39	179•	260.46	354•	382.79
26	177.76	180	376.83	355	98.68
27	1,220.67	182	960.90	356	358.14
29	247.98	183	340.20	358•	2,076.19
31	158.53	184	421.70	362•	665.85
33	81.00	190	25.32	364	253.64
34	326.51	191•	311.65	368•	3,121.68
36	122.19	192	178.88	369•	100.69
37	458.15	193	27.74	370	99.06
38	533.19	194	1,626.24	371	1,382.25
39	1,211.98	200	682.71	372	783.48
40	152.46	203•	50.92	373	59.13
42	1,251.29	204	1,095.06	374•	733.98
43	378.66	205•	207.46	375	1,371.48
44•	675.36	206	3,413.13	376	15.40
46	118.74	211	78.44	379•	4,296.38
47•	3,186.08	213•	109.48	381•	125.07
48	270.27	214•	1,645.98	382	206.63
49	604.25	216•	1,427.66	383	1,579.92
50•	8.46	217	1,787.61	385	1,157.78
51	345.02	218	67.48	387•	40.59
52•	80.29	219•	619.20	389	78.29
53	627.34	220	1,004.23	394	189.88
55	566.81	221	1,150.78	395	445.19
56	370.76	223	177.55	397•	1,502.00
57	720.46	224	130.70	401	848.20
58	30.81	226•	204.65	402	83.90
59	1,662.21	228	17.67	403	314.55
62	40.80	230	1,016.94	406	179.07
63	1,857.00	231•	1,402.46	407•	2,577.97
65	24.97	233•	1,138.55	408	408.85
66	302.38	234	284.46	409•	286.24
70	1,708.36	235	326.83	412•	107.38
73	12.13	236	271.72	413	16.24
75	254.79	237	277.52	416	101.57
76	1,209.46	238	566.27	418	126.02
78	586.36	239•	494.93	419	164.07
79•	95.04	240	2,628.32	421	433.44
81	309.88	241	37.35	422	681.55
82	838.72	242	1,689.00	423•	1,230.65
83•	1,053.27	245	966.89	424	379.25
86	671.97	247	21.19	426	451.77
87•	95.02	248	192.66	427•	752.01
88	1,754.84	253	127.39	429•	9.30
89	237.75	254	434.58	432	2,040.14
91•	121.80	256	358.82	433	53.10
92	41.80	257•	764.08	434	978.37
93	589.57	258	43.77	437	647.54
94	2,332.58	259	307.65	438•	98.90
95•	30.08	260•	69.24	439	787.42
96	427.20	261	266.76	441	224.51
98	83.13	264	83.62	442	515.20
99	70.78	265	56.45	443	186.76
100	4.97	266	1,831.28	444	1,378.13
101	41.34	267•	398.45	445•	1,262.57
102	964.01	268	311.39	448	387.30
103•	184.96	269	323.03	450	318.09
104	105.92	270	468.95	451	466.02
105	93.89	271	1,068.14	452	1,074.34
106•	1,494.36	274•	200.22	454	221.27
107	175.67	275	10.20	455•	205.05
108	17.39	276	765.07	456	213.17
109	83.66	277	999.78	457	50.69
112	572.96	280	17.04	458	1,549.70
113	317.15	281	360.51	459•	138.49
114	1,735.14	282	60.65	462	463.02
115•	530.02	283	303.57	464	402.44
116	2,034.30	285	668.45	465•	2,007.85
119•	42.65	286	299.54	466	253.33
120	555.45	290	266.22	467•	189.43
121	449.12	291	657.38	471	450.66
122	68.51				
123	1,309.23	292	1,096.10	472	572.34
124	66.59	295	564.93	473	1,463.12
125	263.85	296	65.19	474•	491.04
126	.91	297•	306.02	476	144.78
127	905.96	301	514.87	477	133.61
128•	309.46	303	133.49	479	124.24
129	10.67	304	323.79	481	1,531.99
130	242.93	305•	1,164.42	484	1,099.68
131•	501.82	306	72.48	486•	307.25
132•	42.28	307	579.06	487	110.44
133	762.49	312	34.55	488	480.47
134	91.46	316	2,322.14	489	178.52
137	1,024.34	317	247.51	490	497.20
139	321.48	318	163.26	492•	497.67
140	335.13	320	804.70	496•	14.16
141•	16.02	321	483.79	497	16.07
142	255.57	322	130.59	500	60.46
143•	77.41	323	333.54	502	853.89
145	90.58	324	566.07	503	128.85
146•	894.37	325	1,037.70	506	6.04

Вкладки зібрані в усіх
Клясах Життьового Забезпечення 192,781.36

Вплати вкладок Акцидентового Забезпечення

Відділ	Заплатня	Відділ	Заплатня	Відділ	Заплатня
1	6.20	163	38.60	346	106.00
2	33.00	164	23.30	347	16.45
6	51.00	166	46.20	348	5.05
8	6.50	168	12.35	349	15.25
10	5.70	170	32.05	350	4.80
15	16.95	172	88.55	352	57.50
16	32.65	180	33.00	353	10.50
17	15.10	182	38.30	364	56.40
20	6.30	183	38.05	368•	77.90
25	29.40	184	9.20	369	3.95
29	11.00	194	41.60	371	45.15
34	32.50	200	15.70	372	19.50
37	31.35	204	33.75	375	40.45
38	4.80	205	36.40	379	11.00
42	23.30	206	49.65	385	31.15
44•	1.70	214	87.30	387	13.45
47•	63.85	217	54.50	395	19.30
48	6.30	219•	70.95	401	50.40
49	45.20	220	11.75	402	13.80
50	2.45	221	54.25	404	12.20
53	11.00	230	.85	406	11.00
55	4.40	231	64.70	407•	66.85
57	13.00	233	98.45	408	13.00
59	37.45	235	6.50	412	9.20
66	34.30	237	13.15	416	11.00
70	13.00	238	44.95	418	2.90
75	10.55	240	169.20	419	9.30
76	33.55	242	40.45	422	47.70
78	16.65	245	29.60	423	9.20
79	38.20	247	.75	424	22.15
82	6.50	248	2.55	426	9.20
83	41.70	253	2.95	427	25.70
88	8.30	257	20.10	432	110.50
89	9.20	261	10.80	434	131.05
93	1.00	266	31.90	437	35.60
94	63.05	268	17.50	439	53.30
95	5.00	269	46.20	441	71.80
96	6.60	270	21.20	442	64.45
102	.85	271	15.75	443	9.20
107	31.60	277	47.75	444	75.95
108	.85	282	.85	445•	76.00
114	6.50	286	25.80	450	2.45
115	45.00	291	20.20	455	26.00
116	17.70	292	17.00	456	29.00
119	7.20	295	58.00	461	29.00
120	38.70				
123	6.50	297	21.20	462	25.80
124	1.60	301	9.20	464	43.50
125	12.75	304	34.45	465•	64.15
131•	9.55	305	22.00	471	46.30
133	15.45	317	18.60	472	42.90
135	37.22	320	23.00	473	24.00
140	9.20	327	32.20	474•	55.20
142	2.25	328	5.40	484	18.60
146	77.20	330	11.00	487	37.00
147	35.80	332	2.20	490	9.20
149	22.50	334	43.40	492	6.50
156	19.50	336	39.00	500	23.50
158•	27.45	337	48.00	502	29.90
161	6.50	340	28.70	505	11.00
162	8.30	341	10.50	506	9.20

Вкладки зібрані в клясі
Акцидентового Забезпечення 5,198.77

ПОСМЕРТНІ ВИПЛАТИ ЗА ЛИСТОПАД 1988 Р.

Відділ	Ім'я, прізвище	Сума
5	Анна Соловська	1000.00
5	Анна Соловська	500.00
5	Марія-Ніна Ґрір	1,000.00
15	Володимир Дзюба	1,000.00
20	Василь Когут	1,000.00
39	Яків Ґайдук	1,000.00
45	Ольга А. Барон	500.00
47	Юрій Грицюк	1,000.00
57	Юрій Цьолко	2,000.00
58	Олександер Кашуба	750,00
58	Микола Гарматюк	1,000.00
65	Юрій Т. Сенчій	1,000.00
75	Тадей Кирилюк	500.00
102	Доротея Баєр	1,000.00
102	Михайло Олексик	500.00
107	Марія-Сільвія Нагорняк	1,000.00
114	Іван Гаркуша	2,000.00
114	Василь Мінтіанський	1,000.00
116	Володимир Доманський	1,000.00
114	Степан Позняк	500.00
120	Іван Кохановський	500.00
123	Францис Демкович	750.00
125	Ольга Парута	500.00
126	Михайло Витоський	1,000.00
130	Іван Ф. Думович	1,500.00
130	Юлія Воловодюк	500.00
147	Анна Горчан	1,000.00
161	Дебора-Марія Прокопович	1,000.00
175	Ірена Варивода	500.00
175	Анна Лазурчин	1,000.00
175	Петро Дуда	500.00
176	Катерина Новак	500.00
204	Анна Мадей	500.00
213	Петро Буковінський	500.00
213	Петро Буковінський	1,500.00
213	Петро Буковінський	1,000.00
213	Лука Ґавадзин	1,000.00
216	Іван Боднар	2,000.00
220	Микола Солінко	1,000.00
221	Наталія Тимець	500.00
221	Володимир Каськів	500.00
221	Степан Скарлат	500.00
221	Антон В. Макар	500.00
254	Володимир Ковальчук	1,500.00
240	Павло Лобур	500.00
254	Ольга Гімма	1,000.00
259	Анна Шостак	1,000.00
266	Анастазія Макаровська	1,000.00
283	Катерина Латанашин	1,000.00
292	Катерина Дзабяк	1,000.00
293	Іван Товпач	662.00
320	Катерина-Ева Іванович	1,000.00
320	Катерина-Ева Іванович	1,000.00
321	Михайло Білюх	1,000.00
323	Ненсі М. Бартельс	2,000.00
323	Ненсі М. Бартельс	2,000.00
330	Татьяна Паламар	500.00
334	Василь Сеник	1,000.00
339	Олександер Мушинка	1,000.00

Відділ	Прізвище, ім'я	Сума
346	Людмила Шапран	1,000.00
352	Микола Ґілевич	1,000.00
352	Микола Ґілевич	500.00
355	Варвара Ґетз	500.00
355	Варвара Ґетз	500.00
360	Роман Шинаровський	1,000.00
361	Ольга Лопушняк	1,000.00
361	Анна Озеранець	1,000.00
361	Петро Пясецький	1,000.00
364	Стелла Нібес	500.00
364	Осип Віраг	500.00
372	Михайлина Головка	1,000.00
377	Осипа Олінкевич-Михайленко	500.00
414	Микола Яблонський	250.00
432	Софія Барановська	2,000.00
437	Петро Яріш	1,000.00
458	Софія Крамарчук	300.00
	Разом	68,212.00

ДОПОМОГИ З БРАТСЬКИХ ФОНДІВ ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1988 Р.

Відділ	Ім'я і прізвище	Сума
9	Карло Нарадко	50.00
9	Павло Нарадко	50.00
39	Михайло Протас	50.00
39	Анна Курилко	50.00
47	Михайло Новроський	50.00
47	Ольга Юречко	50.00
104	Ілько Сідун	50.00
116	Василь Фесенко	50.00
116	Василь Коропей	50.00
116	Д-р Григорій Лужницький	50.00
116	Миколай Москаленко	50.00
126	Стенлей Семускі	50.00
131	Наталія Дмитренко	50.00
131	Степан Козак	50.00
131	Петро Гринчишин	50.00
131	Анна Басараб	50.00
137	Іван Трущ	50.00
163	Іван Швець	50.00
180	Степанія О. Ґенет	50.00
194	Василь Савицький	50.00
194	Параскевія Щур	50.00
194	Степан Щур	50.00
194	Аркадій Трaщук	50.00
204	Онуфрій Гавришенко	50.00
204	Ірина Рудик	50.00
204	Іван Близняк	50.00
217	Марія Вовк	50.00
240	Григорій Борщ	50.00
276	Джозефіна Мандзяк	50.00
276	Ольга Папінчак	50.00
286	Іван Балютянський	50.00
333	Микола Боберський	50.00
348	Мирон Макар	50.00
348	Марія Макар	50.00
361	Іван Яворський	50.00
361	Ольга Яворська	50.00
361	Роман Крупка	50.00
361	Елеонора Крупка	50.00
361	Марія Абрамюк	50.00
367	Антін Льобелльо	50.00
368	Віра Гнатюк	50.00
	Разом 41 допомог	2,050.00

ФІНАНСОВИЙ ВІДДІЛ ПРИБУТКИ ЗА ЛИСТОПАД 1988

Членські вкладки $197,980.13
Прибутки книгарні і друкарні 113,958.11
Прибутки від інвестицій:
  Бондів $360,035.78
  Реальності в Кергонксоні, Н. Й. 53,029.31
  Гіпотечних позичок 39,463.18
  Членських позичок 4,229.19
  Уділів 3,436.63
  Банків 8,314.71

Разом $468,508.80

Звороти:
  Федеральних і стейтових податків та соціяльного забезпечення працівників $17,762.65
  Податків від заморгеджованих реальностей 1,623.00
  Премії шпитального забезпечення працівників $14,086.30
  Поштових оплат 2.50
  Коштів від Братської діяльності 50.00

Разом $33,524.45

Різні прибутки:
  Пожертви до Братського Фонду $10.00
  Перенос до Сирітського Фонду 500.00
  Зиск при продажі бондів 82.16
  З продажі англ. Енц. Українознавства 405.62

Разом $997.78

Інвестиції:
  Дозрілі і продані бонди $121,627.35
  Сплачено гіпотечних позичок 27,991.38
  Сплачено членських позичок 5,753.33
  Сплачено позичку УНКорп. Дому УНСоюзу .. 250,000.00

Разом $405,372.06

Разом загальний прибуток на листопад 1988 ....$1,220,341.33

ВИДАТКИ ЗА ЛИСТОПАД 1988

Виплати членам:
  Грошові звороти $18,313.86
  За дозрілі вивінувальні грамоти 108,404.03
  Посмертні допомоги 68,212.00
  Відсотки від посмертних допомог 279.45
  Вкладки за дітей, яких родичі померли 52.59
  Премії за реасикурацію 2,284.85
  Допомога з Фонду Братського 2.050.00
  Стипендії 300.00

Разом $199.896.78

Видатки:
  Канцелярії у Вашінгтоні $8,839.31
  Союзівки 154,312.27
  Книгарні і друкарні 123,838.49
„Свобода" за орган 90,000.00
Організаційні видатки:
  Оголошення $6,813.65
  Лікарські бадання нових членів 330.55
  Винагорода обласних організаторів 1,346.16
  Винагорода Відділових організаторів 83.20
  Кошти подорожей обласних організаторів 102.60
  Кошти обласних засідань 6,081.41

Разом $14,751.57

Платні, забезпечення і податки:
  Платня головних урядовців $14,233.34
  Платня працівників 34,853.85
  Премії за шпитальне забезпечення працівників 33,676.33
  Федеральні і стейтові податки та соціяльне забезпечення працівників 28,136.75

Разом $110,900.27

Загальні адміністративні видатки:
  Кошти актюарія і статистики $5,523
  Банкові оплати 3,671.11
  Вкладки до братських конґресів 35.00
  Загальні канцелярійні видатки 1,549.17
  Оплати до асекураційних урядів 300.82
  Кошти канадської канцелярії 166.30
  Поштові оплати 2,126.50
  Кошти друків і приборів 892.13
  Обслуга машин 269.31
  Кошти телефону 1,862.58
  Загальні кошти подорожей 5,185.63

Разом $21,581.55

Різні видатки:
  Кошти Річного Засідання $75.00
  Кошти інвестиції 7,725.00
  Виплати Відділу Братської діяльності 283.25
  Податки від заморгеджованих реальностей 3,391.58
  Дотації 12,150.00
  Відсотки від закуплених бондів 9,621.53

Разом $33,246.36

Інвестиції:
  Закуплено бонди $476,406.25
  Закуплено уділи 3,411.63
  Уділено позички на підклад грамот 5,554.19
  Капітальний ремонт на Союзівці 525.00

Разом $485,897.07

Видатки за листопад 1988 ....$1,243,269.67

БАЛЯНС

СТАН ЧИННИЙ:		СТАН ДОВЖНИЙ	
		Фонди:	
Готівка	$753,007.36	Забезпечене-вий	$60,896,881.21
Бонди	47,812,553.34		
Уділи	1,313,035.59		
Гіпотечні позички	5,022,386.69	Акцидентовий	1,675,280.93
Позички на грамоти	648,100.76	Братський	(48,808.80)
Реальності	1,250,460.75		
Друкарські і електронічні машини	326,804.00	Сирітський	384,134.87
Позичка для Корпорації Дому УНС	5,575,000.00	Захисту	(170,079.73)
Позичка для УНС Корп. ім. Д. Галичина	104,551.04	Наглої потреби	68,491.05
Разом	$62,805,899.53	Разом	$62,805,899.53

ЗВІТ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД 1988 РОКУ

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ ПО ОКРУГАХ У ЛИСТОПАДІ 1988 Р.

Ч.В.	Організатор	Придбав у листопаді	Сума забезпечення	АДД	СП	Разом 1988 р.
	Округа АЛЛЕНТОВН					
47	Катерина Вайтгед	1	5,000	1		7
	Округа БАЛТІМОР					
320	І. Малько	4	40,000	2		10
	І. Рад	3	9,000			
		7	**49,000**	**2**		
	Округа БОСТОН					
238	Анна Ремік	1	5,000	1		2
	Округа БОФФАЛО					
360	О. Гаврилюк	2	8,000	1		17
	Округа ЧІКАҐО					
22	Гелен Олек Скот	2	20,000		2	27
379	В. Семків	2	9,000			13
395	С. Лісович	2	4,000		2	2
		6	**33,000**		**4**	
	Округа КЛІВЛЕНД					
364	Маргарета Владика	1	3,000			1
	Округа ДЕТРОЙТ					
82	О. Марущак	3	13,000	1		8
	Округа ДЖЕРЗІ СИТІ					
70	М. Шеремета	2	20,000			8
170	В. Білик	1	5,000			7
171	Ґеновефа Куфта	3	9,000		2	6
		6	**34,000**		**2**	
	Округа МОНТРЕАЛЬ					
434	Олександра Дольницька	2	8,000	1		8
474	Даріа Манило	1	3,000			2
		3	**11,000**	**1**		
	Округа НЮАРК					
490	Галина Чорномаз	1	5,000		1	1
	Округа НЮ ГЕЙВЕН					
59	Д. Стець	1	2,000		1	19
277	О. Гладун	1	3,000			3
350	Т. Фінів	1	3,000			1
		3	**8,000**		**1**	
	Округа НЮ ЙОРК					
130	Ю. Юрків	1	3,000			2
158	Емілія Саноцька	1	3,000			1
203	Ольга Жук	1	3,000			1
		3	**9,000**			
	Округа ПЕРТ АМБОЙ					
349	М. Захарко	1	5,000			5
	Округа ФІЛЯДЕЛЬФІЯ					
32	В. Яців	1	10,000			3
216	Б. Одежинський	1	3,000			3
269	Христина Ґербеги	3	9,000	1	2	15
331	І. Куйдич	1	3,000			5
383	Й. Хома	1	1,000			10
		7	**26,000**	**1**	**2**	
	Округа ПІТТСБУРҐ					
53	Д. Головатий	1	4,000		1	7
63	М. Турко	2	24,000			37
96	М. Драпала	1	5,000		1	19
161	І.Тиро	1	3,000			8
276	С. Іваницький	1	5,000			6
296	П. Лобур	1	5,000			2
		7	**46,000**		**2**	
	Округа РОЧЕСТЕР					
43	Д. Пристай	3	6,000		3	13
285	А. Скібіцький	1	3,000		1	5
316	І. Ґалуґа	1	3,000			3
367	В. Попович	2	45,000			4
	М. Лиляк	1	3,000			
		8	**60,000**		**4**	
	Округа СКРЕНТОН					
123	Софія Голик	1	100,000			1
	Округа ТОРОНТО					
402	В. Дідюк	1	3,000			4
408	о. М. Стасів	3	11,000			3
432	Ярослава Зорич	2	8,000		1	7
	І. Шлапак	1	10,000			
442	С. Левицький	1	10,000			1
		8	**42,000**		**1**	

Ч.В.	Організатор	Придбав у лині	Сума забезпечення	АДД	СП	Разом 1988р.
	Округа ТРОЙ					
57	М. Савків	1	5,000			4
88	Стефанія Гаврилюк	1	5,000	1		11
266	В. Варшона	3	11,000	1		7
		5	**21,000**	**2**		
	ЗАХІД КАНАДИ					
421	Б. Корчинський	1	15,000			5
505	Б. Корчинський	2	10,000			2
		3	**25,000**			
	Округа ЯНҐСТАВН					
230	Аннабеля Боровицька	1	4,000		1	12
274	Олена Сенедяк	1	5,000			3
348	Марія Макар	2	20,000			6
		4	**29,000**		**1**	
	Округа ЦЕНТРАЛЬНА					
354	М. Війтик	1	3,000			4
	НЕОБ'ЄДНАНІ ВІДДІЛИ В АМЕРИЦІ					
3	М. Стецина	1	50,000			24
486	В. Оренчук	3	9,000			6
		4	**59,000**			

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНЧСОЮЗУ У ЛИСТОПАДІ 1988 РОКУ

П.Ч.	Округа/осідок	Число Відділів	Придбано членів у листопаді	Придбано членів Разом	Забезпечення на суму у листопаді	Забезпечення на суму Разом	АДД
	Округи ПЕНСИЛЬВЕНІЇ						
1.	Філядельфія	40	7	151	26,000	780,000	26
2.	Піттсбурґ	18	7	105	46,000	600,000	3
3.	Шамокін	17	—	41	—	334,000	1
4.	Алентавн	13	1	25	5,000	237,000	1
5.	Скрентон	5	1	1	100,000	100,000	—
6.	Вілкс Бери	6	—	14	—	73,000	—
	Разом	**99**	**16**	**337**	**177,000**	**2,124,000**	**31**
	Округи МЕРИЛЕНДУ						
	Балтімор	8	7	26	49,000	208,000	3
	Округи НЮ ЙОРКУ						
1.	Ню Йорк	30	3	45	9,000	399,000	3
2.	Сиракюзи-Ютика	13	—	10	—	47,000	1
3.	Рочестер	11	8	49	60,000	258,000	4
4.	Трой	8	5	32	21,000	169,000	4
5.	Боффало	6	2	34	8,000	122,000	7
	Разом	**68**	**18**	**170**	**98,000**	**995,000**	**19**
	Округи НЮ ДЖЕРЗІ						
1.	Нюарк	18	1	25	5,000	112,000	4
2.	Джерзі Ситі	10	6	26	34,000	252,000	1
3.	Перт Амбой	12	1	24	5,000	120,000	2
4.	Пассейк	4	—	5	—	218,000	—
	Разом	**44**	**8**	**80**	**44,000**	**702,000**	**7**
	Округи ІЛЛИНОЙ, МИШИҐЕН, ОГАЙО						
1.	Чікаго, Ілл.	30	6	81	33,000	458,000	6
2.	Детройт, Миш.	20	3	80	13,000	523,000	11
3.	Клівленд, Огайо	19	1	12	3,000	80,000	—
4.	Янгставн, Огайо	7	4	22	29,000	141,000	—
	Разом	**76**	**14**	**195**	**78,000**	**1,202,000**	**17**
	Округи НОВОЇ АНГЛІЇ						
1.	Ню Гейвен, Конн.	14	3	42	8,000	205,000	8
2.	Бостон, Масс.	5	1	15	5,000	175,000	3
3.	Вунсакет, Р.Ай.	6	—	16	—	160,000	—
	Разом	**25**	**4**	**73**	**13,000**	**540,000**	**11**
	Округи ЗАХІДНІХ СТЕЙТІВ Америки						
1.	Центральна	6	1	9	3,000	35,000	—
2.	Міннеаполіс, Мін.	6	—	1	—	10,000	—
3.	Ст. Луіс, Мо.	3	—	—	—	—	—
	Разом	**15**	**1**	**10**	**3,000**	**45,000**	**—**
	Не об'єднані Відділи в Америці	20	4	44	59,000	905,000	1
	Округи КАНАДИ						
1.	Торонто, Онт.	20	8	23	42,000	133,000	1
2.	Монтреаль, Квеб.	7	3	26	11,000	108,000	7
3.	Ніягара, Онт.	10	—	22	—	176,000	3
4.	Захід Канада	14	3	9	25,000	58,000	—
	Разом	**51**	**14**	**80**	**78,000**	**475,000**	**11**
	ЗАГАЛЬНА СУМА	**406**	**86**	**1,015**	**599,000**	**7,196,000**	**100**

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ — ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Ювілейні збори Української Щадниці

Збори, які відбулися 29-го листопада 1988 р. В УОКЦентрі притягнули численну кількість своїх членів і гостей, які дорожать долею цієї української установи. Розвиток і подивугідний зріст її капіталу, а разом із тим шляхетний клич щадниці „З громадою — і для громади" був отим притягаючим чинником, що гуртував біля неї тисячі наших членів-щадників, які розуміють силу фінансового потенціялу в житті цієї країни для осягнення політичних цілей в користь свого народу. Участь у зборах взяли теж і колишні члени її дирекції, між ними: д-р Ю. Рибак, мгр Б. Артимишин та С. Мілян.

Зборами проводив д-р Василь Саляк, голова Ради Директорів щадниці та відомий у нашій метрополії лікар-хірург, а протоколував інж. Іван Скіра, віцепрезидент-секретар щадниці. Після затвердження денного порядку нарад і протоколу з останніх зборів, було обрано Виборчу комісію, а відтак приступлено до ділових звітів Екзекутиви, які започаткувала Марта Шиприкевич, президент Української Щадниці.

У своєму сконденсованому але вичерпному звіті вона спершу згадала про 70-літній ювілей щадниці, а відтак накреслила повний діяпазон її організаційної і фінансової діяльности, наголошуючи особливо подивугідний зріст щадниці у минулому фіскальному році. В цьому періоді майно нашої установи зросло на 12,721,781 дол, що є дотеперішним рекордом в її історії. Тут слід згадати, про що М. Шиприкевич зі скромности не сказала, що саме за неповних 10 років її праці на пості президента майно нашої установи зросло на понад 52 міл. дол. і саме ця промениста цифра говорить сама за себе. Очевидно, до цього знаменного росту не мало причинились кваліфіковані урядники щадниці та її працьовиті директори. Усіх їх М. Шиприкевич представила поіменно зборам, підкреслюючи при тому факт, що найбільшим бенефактором цього зросту є, безпечречно, ідейне членство нашої щадниці, що своїми грошовими вкладами і довір'ям до рідної установи поставили її до гурту кращих того рода установ у цій передовій у світі економічній країні. Вона згадала теж коротко про недавно відкриту у щадниці МАС систему, яка дуже швидко розвивається і є дуже корисною для наших клієнтів, як теж і для самої щадниці. Українська Щадниця постійно оголошує свої услуги у наших радіомовленнях й пресі, що є одним із засобів для їхньої фінансової підтримки.

Черговим звітодавцем була Іванна Білик, віцепрезидент-скарбник щадниці. На початку вона схарактеризувала коротко існуючу економічну ситуацію в цій країні, а відтак подала циферні зіставлення про фінансовий стан нашої установи з перспективи її минулої і сучасної діяльности.

На 30-го вересня 1988 року майно щадниці досягло суми 72,548,204 дол., що у відношенні до минулого року становитьъ 21.27% зросту. Висота гіпотечних позичок зросла за цей час на повних 30% і тепер виносить 59,053,000 дол. Ощадності за минулий рік зросли на 9,150,000, тобто на 17.84%, і тепер становлять 60,485,000. Є помітний зріст також у сертифікатах, їх сума зросла у цьому році на 8,844,000, із них найбільш популярні є шістьмісячні сертифікати.

Цьогорічні приходи щадниці становлять 5,614,000, що по виплаченні членських дивіденд на суму 3,913,000 і податків, залишають щадниці чистого приходу 991,000 дол. Наша установа виасиґунувала тепер на народні цілі 40,000, які з датками минулого року 45,000 становить досить поважну суму добродійних пожертв на різні українські національні потреби. І. Білик подала цікаве порівняльне зіставлення капіталу і приходів нашої щадниці: В 1945 році загальне майно щадниці становлио всего 57,000 дол., а чистий прихід був тільки 229 дол. Тепер, у 1988 році, анше майно досягло суми близько 73 міл. дол., а чистий прихід становить майже один міл. дол. Наш капітал ульокований на корисних умовах, що дає нам запоруку для дальшого росту щадниці в майбутньому.

У своєму короткому але ядерному звіті Раїса Євтушенко, голова морґеджово-позичкового відділу, подала детальну характеристику відносно різного роду позичок, які щадниця уділяє членам. Крім гіпотечних і комерційних, щадниця дає позички на будову домів, на закуп підприємств, а також особисті позички на закуп автомобілів і на оплачення університетських студій. Р. Євтушенко пояснила характер кожної позички та формальну процедуру для її одержання. Найбільшими під сучасну пору клієнтами-позичковцями Української Щадниці є нові еміґранти з азійських країн, а також новоприбулі поселенці з СССР. Якщо мова про українських позичковців, то це переважно люди вже з молодої генерації, переважно професіоналісти і підприємці. В минулому році позичковий відділ щадниці уділив 226 мортґеджів та інших позичок на суму 20,361,000 дол.

Після цих вичерпних звітів ключевих діловодів, були запити, а опісля дискусія деяких учасників зборів, між ними д-р Ю. Рибак, інж. Л. Яцкевич, Д. Ткачук та інші. Особливо д-р Ю. Рибак висловив ряд фахових думок і суґестій у притаманній йому жартівливій формі, яка багатьом подобалась. Предсідник зборів, д-р В. Саляк, перевів опісля голосування відносно вибору числа директорів. Рішено обрати на цю каденцію трьох нових, директорів. Звенислава Романів, віцепрезидент-адміністратор щадниці, подала число уповноважнених до голосування членів, включно з т. зв. проксі голосами, на підставі підрахунків Виборчої комісії.

Президія Зборів Української Щадниці (сидять, зліва): мгр І. Шуст, І. Білик, М. Шиприкевич, д-р В. Саляк, інж. І. Скіра і Р. Євтушенко.

Черговою точкою зборів була програмова доповідь на тему: „Криза щадниць з перспективи ощадностевої індустрії", що її виголосив мгр Ігор Шуст, фінансовий дорадник нашої щадниці. Прелеґент, випускник передової у цій країні економічно-торговельної школи у Пенсильванійському університеті, т. зв. Вортон школи, займає тепер високий пост віцепрезидента більйонової Філядельфія нашенел банк.

Мгр І. Шуст ілюстрував свою доповідь цікавими прозірками з циферними табелями та графічними зображеннями. Його доповідь була радше академічним викладом, яку могла тільки виголосити людина з таким непересічним економічно-банковим знанням, яке саме він посідає. Тому після закінчення було бажання, а навіть дружнє домагання присутніх, щоб цю доповідь автор видрукував у нашій пресі, бо вона буде дуже корисною для кожного нашого читача, що має будь-яке відношення до сучасної економіки та банківничої індустрії у цій країні.

Загальні тези його доповіді були пов'язані з існуючою кризою в якій знайшлися 3,118 Ощадностевопозичкових Установ в ЗСА, із загальним капіталом на суму 1 трильйона 261 більйонів дол. На початку прелеґент розповів про ґенезу творення щадниць в Америці, про їхні цілі й завдання, їх розвиток та користі для економіки нашої країни. До 1980-их років капітал щадниць послідовно зростав, але опісля почався їхній занепад з причин бюджетових обмежень, зростаючої інфляції і високого дефіциту. Через брак запобіжної урядової контролі почались в щадницях різні надужиття. Згодом прийшло обниження цін й продукції нафти, а відтак спадок вартости реальностей у Тексасі, Каліфорнії і Фльориді, що й створило повінь проблематичних позичок. Всі ці та ряд інших причин привели до банкрутства й ліквідації багатьох щадниць. Згідно зі статистикою, а самому тільки Далласі закрито 191 щадниць, а в цілому ЗСА було зліквідовано біля 1,000 щадниць зі стратою понад 9 біл. капіталу.

При кінці своєї надзвичайно цікавої доповіді, мгр І. Шуст зробив графічне порівняння нашої Української Щадниці у Філядельфії із статистичними даними подібних в Америці установ і ствердив, що її консервативна господарка і плянування створюють для неї тривкі основи розвитку тепер і на майбутнє. Конкретним підтвердженням цього оптимістичного передбачення є власне фінансові зіставлення у сьогоднішніх звітах. Все це віддзеркалює потенціял наших сподівань на послідовність дальшого росту Української Щадниці на черговий рік її діяльности для добра її членів та всієї нашої спільноти в діяспорі.

Після цього предсідник зборів д-р В. Саляк зарядив коротку перерву получену з гостинною перекускою для присутніх. Під час цієї перерви члени щадниці мали нагоду віддати свої голоси до виборчої урни для вибору нових директорів. Відтак З. Романів секретар Виборчої комісії проголосила вислід голосування. Згідно з підрахунком комісії, до Дирекційної ради щадниці були обрані на трирічну каденцію: Марійка Ганусей, д-р Олександер Білик і Тома Бурка.

У точці внесків ще забрали слово деякі учасники зборів, які з вдоволенням і неприхованою гордістю висловлювали свою радість з цього подивугідного росту нашої установи, висловлюючи признання і вдячність керівництву щадниці та її совісним урядникам за їхню працю і відданість. При цій нагоді Дмитро Ткачук, що якраз прибув з конґресу СКВУ в Торонто, розповів присутнім про висліди нарад і рішень цього нашого світового парляменту.

Після закриття цих Річних зборів нашої щадниці, її члени-щадники ще довго гуторили між собою при каві і солодкім про різні події, а особливо про справи, що торкалися діяльности нашої фінансової установи і змагань українських патріотів на рідних землях за права і буття українського поневоленого але нескореного народу.

Річні збори 1-го Відділу СУА

У неділю, 4-го грудня зібралися члени 1-го Відділу СУА у власній домівці, щоб вислухати звітів і вибрати нову управу на 1989 рік.

Голова Л. Магун коротким словом відкрила збори і попросила до спільної молитви, а потім представила відпоручницю Окружної управи С. Косович. Рясними оплесками присутні привітали гостю. Хвилинною мовчанкою вшановано пам'ять тих, що відійшли. Перед звітуваннями є точка прийняття нових членів. Це дуже гарний звичай. Він ясно показує зростання організації. За президіяльний стіл засіло шість нових членкинь. Організаційна референтка Л. Дармограй привітала їх, вказала на ціль і завдання СУА, а голова наділила кожну відзнакою СУА. Новими членами стали: Марія Климочко, Марія Семенюк, Анна Чехович, Юлія Осіюк, Катерина Яжик, Осипа Волошин. Вибрано президію: Н. Мітрінга — предсідниця, І. Мачай — секретарка. Після затвердження номінаційної комісії і відчитання протоколу з попередніх зборів наступили звітування. Організаційна референтка Л. Дармограй розповіла, що Відділ нараховує 92 членки, одна померла, прийнято шість членів. Вона листується із зацікавленими особами. За рік переслала 38 листів. Чергувала в музеї, розпродувала льотерійні квитки. До крамнички вишила 8 речей. Відчитала реферат „Великий дар Хрищення". Культосвітня І. Мачай підготовила дитячі деклямації на День матері і Різдво. Організувала відділові імпрези на святі Хрищення України, висвітлювала і пояснювала прозірки „Рукописи княжої доби". До музею вишила дві подушечки. Відчитала три різні спомини, відповідні до імпрез. Марія Михайлів співпрацює з культосвітньою референткою, виготовила і відчитала три реферати. Імпрезова М. Малиняк співпрацює з культосвітньою референтурою, доповнює декоративну ділянку при імпрезах.

За працю Суспільної опіки звітувала С. Вацик. Провадять кореспонденцію з родинами, котрі одержали посилки. 25 посилок вислано до України, Бразилії і Польщі на суму 799,30 дол. Відвідують самітних і хворих по домах і лікарнях. Пресова референтка Н. Мітрінга дописувала до „Свободи", до „Америки" та до „Нашого Життя". Хроніку до окружної управи. Під час святкувань у відділі виголосила дві доповіді на тему 1000-ліття Хрищення України та 70-ліття Листопадового Чину. Допомагає і в інших ділянках. Музейна референтка В. Шуль звітувала, що відділ є членом і почвірним меценатом музею. 42 членки є членами музею, з них три — добродійки, а дві — меценатки. Заохочувала пань до вишивання дрібних речей до крамнички. Пожертвувала частину матеріялу до вишивання. Продала книжок на 160 дол. Організувала дижури і прогульки членів. Особисто подарувала речі для Музею. Експонати прикладного мистецтва подарували: М. Мотиль, Л. Магун та С. Гуменюк. За господарчу референтуру звітували Д. Кріль, О. Кузьмин, А. Кусьнірчук, члени. Вміло і традиційно приготували дев'ять перекусок, що сприяло до святкового і родинного настрою. Референтка фестивалю К. Папуга займалася його влаштуванням від першого засідання до повного закінчення. Фестиваль об'єднує всіх членів, які радо допомагають влаштувати його. Точно і в час про сходини і імпрези повідомляє кореспонденційна референтка Ганя Сєрант. Вислала 900 повідомлень. Євгенія Вацик провадить передплату „Нашого Життя" у відділі — стовідсоткова передплата. Пересилають журнал до Південної Америки, для бабусь до Польщі, Бразилії, Аргентини та в ЗСА. Акцію степендійну добре розвиває референтка М. Мотиль. Відділ спонзорує монахиню і священика. Через відділ чотири спонзоровані особи. Потім звітувала референтка зв'язків М. Касіян. Члени громадно численно бували на церковних, громадських й організаційних імпрезах. З нагоди Хрищення України відбулося дев'ять імпрез: церковні відправи, концерти релігійної музики, маніфестації і бенкети. С. Семущак, кореспонденційна секретарка, написала три протоколи. У зв'язку з поважними першкодами М. Мотиль писала протокол. Касир С. Гуменюк провадить книги взірцево. Вона ствердила, що відділ підтримує і співпрацює з головною та з окружною управами. Приходи: членські внески, добровільні датки, із базару. Розходи: зобов'язання до централі і до округи. Суспільна опіка, стипендійна акція, датки на громадські цілі. Сальдо на грудень: 5,995.08.

Опісля звітувала Л. Магун, яка координує і слідкує за бігом праці, репрезентує відділ як громадську одиницю. Відбулося дев'ять ширших сходин, три засідання управи. З нагод святкувань, ювілеїв, імпрез, голова 13 разів репрезентувала відділ. Була завжди присутня на щомісячних сходинах Окружної Управи та на всіх імпрезах округи, а саме: зустріч із Йосипом Терелею, засвічення ялинки, веселий вечір. 9-ть членів ввійшли в склад Окружної Управи. Підсумовуючи передане у звітах підкреслила, що співпраця, щира допомога, зрозуміння і гармонійність спричинилася до успіху і росту відділу. Зворушливою подякою закінчила звітування. Голова контрольної комісії Л. Ґой ствердила що 19-го листопада проведено контролю касових книг і знайдено все в найкращому порядку. Контрольна комісія висловила касирці С. Гуменюк признання.

Представниця Окружної Управи С. Косович ствердила, що Відділ збільшується, росте, що дає ріст організації. Відділ в окрузі численно заступлений. Вона висловила признання та заохоту до праці в прийдешніх днях. Внесок Л. Ґой, голови контрольної комісії, на уділення абсолюторії уступаючій управі прийнято одноголосно. Листу нової управи представила голова номінаційної комісії С. Лешко: голова — Л. Магун; заступниця — Л. Дармограй; протоколярна секретарка — М. Мотиль; кореспонденційна секретарка С. Сєрант; касирка — С. Гуменюк; референтури: організаційна Д. Чижик; культосвітня І. Мачай та М. Михалів; імпрезова — М. Малиняк, М. Качунь, Р. Кріль, С. Гнатченко; виховна — П. Сусь; мистецька музейна — А. Натина, А. Мандзій, С. Кухарська; пресова — Н. Мітрінга; стипендій Е. Вацик; суспільна опіка — С. Вацик, Е. Гарайда; референтура — фестивалю — К. Папуга; зв'язків — М. Федірко; господарча — О. Кузьмин, Д. Кріль, А. Кусьнірчук, М. Федюк; контрольна комісія — Л. Ґой, голова С. Костюк, В. Шуль, С. Семущак, М. Касіян — члени.

Одноголосно вибрано нову управу. Новообрана голова подякувала за довір'я і попросила до співпраці, як було в минулому, та закрила збори.

Наталія Мітрінга

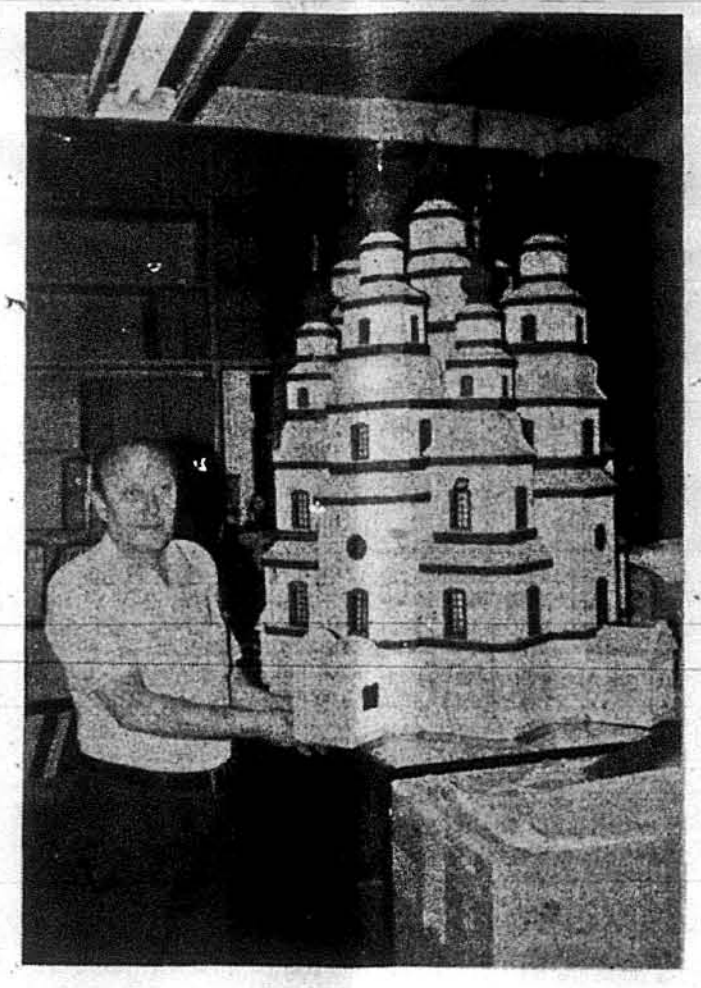
Клівлендський модель Новомосковського собору св. Трійці

На Україні, в козацькому містечку з неукраїнською назвою Новомосквоськ у Дніпропетровській області знаходиться дерев'яна церква св. Трійці з 1775-1778-их років. Вона цікава тим, що її збудували українські запорізькі козаки. Це єдиний в українському дерев'яному будівництві приклад дев'ятикамерної церкви з дев'ятьма банями.

У місті Клівленді, Огайо, в книгарні „Дніпро", теж є церква св. Трійці. Але це модель. Її власником є В. Ільчишин, власник книгарні. Він є „архітектом" того прекрасного і великого дерев'яного моделю. Він є теж архітектом інших церковних моделів, які прикрашують українські виставки на різних імпрезах.

Собор, як називають церкву св. Трійці деякі історики вважаються пам'ятником народного мистецтва і перлиною придніпрянської дерев'яної архітектури. Не дивно, що т-во „Волинь", видаючи серію марок церков з нагоди Тисячоліття Хрищення України, включило до тієї серії і церкву св. Трійці. Отож про неї варто сказати дещо більше.

Новомосковськ — це колишня запорізька зимова паланка Самарчик над рікою Самара, яка впливає в Дніпро з її лівого берега біля Катеринослава, тепер Дніпропетровськ. Запорізькі козаки в Новоі Січі, над річкою Базавлук, нижче міста Запоріжжя, на зиму мандрували на північний-схід, де над рікою Самара вони мали свої паланки і тут зимували зі своєю ріднею, а деякі лишалися доживати свого віку... Тут, поміж паланками, вони мали свій монастир св. Миколая з 1672 р., знаний на Січі як „Запорізький Самарний Пустинно-Миколаївський монастир".

Василь Ільчишин біля моделю церкви св. Трійці.

Зчасом паланки перетворилися на слобідку, яка в 1770-их роках стала селом. Відчувалася потреба Божого дому, щоб задовольняти потреби не тільки козаків, але і їх жінок, дітей та тих, що вже не козачили, а господарювали, замінивши шаблю на плуг. Ініціятива збудувати церкву в Самарчику прийшла, мабуть, з Новоі Січі десь в 1773 р., за часів Петра Калнишевського (1690-1803), який як кошовий, був отаманом Війська Запорозького Низового в 1765-1775 роках.

За будівельника самарчани вибрали Якима Погребняка з слободи Нова Водолоха, яка знаходилася на північний схід від Самарчика в напрямі Харкова. Ці землі тоді називалися Слобідська Україна.

На той час будова публічних будинків на степових козацьких землях була тільки з дерев'яного матеріялу. Камінь було дуже тяжко дістати. Рівнож техніка кам'яної будови була ще не опанована козаками — хліборобами і тому самарчани шукали собі майстра, що розумівся на дерев'яній архітектурі. Дерево теж було тяжко дістати, але його легше було купити, ніж камінь. „Архітект" Погребняк мав вже за собою славу майстра — будівельника прегарних дерев'яних церков на слобідці Мерефі і Артемінськ, але вони були п'ятибанні. Коли він прибув до Самарчика на „інтерв'ю" то зробив для них модель церкви з ситняку, щоб краще пояснити свій плян будови. За його пляном церква мала бути у формі рівнораменного чотирикутного хреста, на яких мали бути чотири бані з чотирма додатковими боками, на яких теж мали бути бані, всіх разом вісім. Це робило церкву восьмидільну з вісьмами верхами. Щоб імпозантно завершити церкву, Погребняк додав ще один центральний вершок, який давав церкві піраміідний вигляд. Тобто церква була вже дев'ятидільна з дев'ятьма верхами — банями. Самарчани були захоплені таким моделем і дали йому контракт збудувати таку церкву.

Дерево на будову було закуплено десь на Київщині за дозволом ген.-губ. Ф. М. Воєйкова. Було закуплено „чотири плоти деревні", біля 559 колод, яке було сплавлено Дніпром до гирла Самари. Це ділося в 1773-1774-их роках. Будова самої церкви тривала від 1775 до 1778 року. Погребняк вживав сосну на саму будову церкви. Він теж вжив соснові і часткові дубові бруси на стабільність церковної споруди. Сама церква була поставлена на дубових підвалинах. Це все робило церкву високою на 30 сажнів, тобто, 65 метрів високою. Іконостас і престоли були змайстровані пізніше, в 1780 р. Ціла будова була дуже імпозантна, найкраща на околицю, а архітект ще 1779 року дістав від сармачан признання і подяку у формі „Атестату".

Згодом Запорізькі землі стали спочатку Новосербською, Новоросійською, а відтак Катеринославською губернією. Село Сармачик стало царською фортецею і дістало назву Новомосковськ у 1789 р. Воно почало розростатися, стало містом і вже 1879 р. нараховувало 13,000 душ.

В 1880-их роках на Україні розвинувся широкий рух, знаний в історії як „народницький", коли студенти і інтеліґенція „ішли в народ" вивчати народну мову, записувати народні співи, звичаї та збирати історичні реліквії і відновляти історичні пам'ятки. Церква св. Трійці була однією з тих, що звернула на себе увагу істориків, археологів, мистців. Це був час звернення уваги на козацьку славу, яку започаткував Тарас Шевченко своїм „Кобзарем".

Не знаємо, звідки прийшла ініціятива відновити церкву св. Трійці, але вона була „перекладена" за пляном архітекта Харманського в 1887-1888 рр. Сумніваємося, що ініціятива могла прийти з церковних кіл. Хоч Новомосковськ з 1803 р. належав до Катеринославської і Таганрігської епархії, а сама церква була приписана до епархіяльного дому в Катеринославі ще в 1791 р., то сама епархія і церковне життя було тут під проводом російського духовенства. А в час перебудови церкви епархія була необсаджена єпископом. В роках 1885-1889 епархія не мала єпископа. Тому ми припускаємо, що ініціятива могла прийти зі сторони дітей свідомих нащадків козацької старшини, які шукали свого „корінного дерева", залюбки вбиралися в народні строї і закладали або підтримували просвітні інституції, як це робив, наприклад, поміщик В. Тарнавський і інші.

Відновлена церква була зроблена без цвяхів. Це надзвичайне майстерне досягнення. Бані, натомість, були помальовані на зелено, популярний на той час кольор на московських церквах. Сьогоднішні совєтські історики пишуть, що нову церкву „згіршили" нові майстри. Між іншим, коли відновляли церкву в Новомосковську, то в той самий час відновили церкви в Мерефі і в Артемінську, які Погребняк збудував у 1761 році.

Між іншим, на Україні говорять, що роман „Собор" Олесь Гончар написав з метою звернути увагу на наші історичні пам'ятники, які совєтська влада старалася знищити, і мав на думці собор св. Трійці. Отож, Василеві Ільчишинові в Клівленді нехай ця стаття буде за „грамоту" признання за модель, добре виконаний, і за те, що взяв собі за труд прославити на еміграції і показати нам ту славну запорізьку — церкву св. Трійці, якою цікавилися славні люди... А тим, що старалися (і стараються) знищити наші історичні пам'ятки, ми хочемо зацитувати перше речення з листа запорожців до султана: „Ти — шайтан турецький, проклятий чорта брат і товариш і самого люципера секретар!"

Ярослав Кіт

Двадцятип'ятиріччя „Шашкевичіяни"

У листопаді 1988 року появилося з друку чергове число „Шашкевичіяни", періодика, присвяченого життю, творчості й культові Маркіяна Шашкевича. Цим числом Інститут-Заповідник Маркіяна Шашкевича у Вінніпегу закінчив 25 років цієї публікації.

Найновіше число приносить, крім основної шашкевичівської тематики, довшу статтю, присвячену Омелянові Огоновському, першому історикові української літератури на Західній Україні. В праці про цю кольоритну постать в українській літературі підкреслено велику ролю О. Огоновського в защіплюванні культу Маркіяна Шашкевича серед студентської молоді. „Шашкевич, писав Огоновський, поборів мертвоту літературного напряму і став творцем нової доби словесного життя в Галичині". „Він відкрив криницю зі живучою водою, яку вороги українського народу завжди старалися засипати її камінням, позаяк їм лучше подобался пронорина у могучого сусіда". Висловлені думки Огоновського писалиcь перед століттям в Галичині, а скільки аналогії в них з українською дійсністю в сучасній Україні. Огоновський також поширив культ Маркіяна Шашкевича в широкі селянські маси, коли то він сповняв обов'язки голови Матірного Товариства „Просвіта" у Львові впродовж 24 років.

З ювілейної статті 25-річчя „Шашкевичіяни' " пера д-ра М. Марунчака, голови Інституту-Заповідника Маркіяна Шашкевича довідуємось, що Інститут-Заповідник видає не тільки „Шашкевичіяну", але теж „Бібліотеку Шашкевичіяни". Інститут видав також „Русалку Дністрову" з нагоди 150-річчя її появи та заосмотрив її також вступом в п'яти чужих мовах, якими користується українська діяспора. Він займався перебудовою пам'ятника Маркіяна Шашкевича й піклується парком та пам'ятником під цю пору. Він теж влаштовує Шашкевичівські дні з нагоди річниць поета — Відродителя. Зараз опрацьовується і підготовляється до друку „Біо-Біографічний покажчик" до життя, творчости й культу отця Маркіяна, в якому виказується документально, як на рідній землі обкрадається, викривлюється й замовчується творчість й культ М. Шашкевича.

Праця Інституту-Заповідника Маркіяна Шашкевича побудована на членських внесках тих, які мають належну ціну культові Великого Маркіяна та на добровільних пожертвах української спільноти.

Цим найновішим числом „Шашкевичіяни" закінчено II том збірника „Шашкевичіяна", який обіймає роки 1973 — 1988. Перший том обхоплює роки 1963 — 1972 Оба томи можна набути в ціні по 45 дол. кожний зокрема. Виписувати: Markian Shashkevych Center, 456 Main Street, 2nd Floor, Winnipeg, Man., Canada, R3B 1B6.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, керівник вільної профспілки „Солідарність" в Польщі Лєх Валенса висловив погляд, що теперішній уряд Польщі під керівництвом прем'єр-міністра Мєчислава Раковського вже в лютому, а найдалі в березні, приверне усі права для „Солідарности". Як відомо, профспілка діє поза законом від жовтня 1982 року. На 6-го лютого визначена зустріч представників уряду і „Солідарности". Може трапитися й таке, що вже на цьому засіданні „ми домовимось про легалізацію профспілки і плюралізм в діяльності робітничого руху", — заявив Валенса журналістам. Він при тому повторив раніші слова, що „Солідарність" не стремить до перебрання влади і це, на його думку, бувби фатальний, тобто помилковий крок в робітничому русі, якщо б такі тенденції були, бо завдання профспілок є цілком інші: „ми хочемо допомагати урядові підняти на вищий рівень економіку", — підкреслив Валенса в розмові з кореспондентами.

З МОСКВИ ПОВІДОМИЛИ, що совєтська газета „Труд" надрукувала у числі з 26-го січня ц.р., інтерв'ю з керівником головного управління таборів примусової праці КҐБ (тобто концтаборів) генерал-ляйтенантом І.Н. Катаргіним, який заявив кореспондентові газети „Труд", що минулого року управління звільнило, або „перевело" на іншу роботу, тисячі колишніх членів адміністрації таборів. Катаргін заявив, що у його адміністрації немає місця для людей, які порушують закони країни і конституцію та знущаються над в'язнями. Згідно з його словами, Рада Міністрів СССР і міністерство юстиції переглядають тепер головні кодекси табірного життя з метою створити більш „гуманні умови" в таборах праці. На думку західних кореспондентів, ген. Катарґін „відкрив кусок занавіси, за якою вирішуються справи багатьох тисяч людей", але чи він говорив правду? Цього факту ніхто не може перевірити, бо все це справи КҐБ, до яких мають доступ тільки „вибрані" люди, — кажуть спостерігачі.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА відмовився розглядати позив англійської артистки Ванесси Редґрейв, виставлений Бостонській симфонічній оркестрі. Як уже повідомлялося, в 1982 році оркестра запросила її виступити з читанням тексту супроводу до ораторії „Король Едіп". Контракт був підписаний на 27,500 дол. Та відразу після цього надійшло багато листів з погрозами бойкотувати й пікетувати виступи Редґрейв на знак протесту проти її підтримки ПВО. Керівництво оркестри вирішило анулювати контракт, але Редґрейв подала скаргу в суд і виграла справу. Окрім 27,500 дол. суд присудив виплатити їй ще 12,000 дол., за нанесені їй втрати від скандалу в результаті відмовлення її виступів. Редґрейв вимагала 100,000 дол. компенсації, однак суд скоротив цю суму до 12,000. Актриса запевняла, що бостонська оркестра порушила її громадянські права, але суд це оскарження відкинув, а Верховний Суд також залишив це рішення в силі.

Св. п. д-р М. Терлецький

У дні 6-го квітня 1988 року розійшлася сумна вістка, що перестало битися серце сеньйора української лікарської родини св. п. д-ра Миколи Терлецького.

Св. п. д-р М. Терлецький

Д-р М. Терлецький народився 29-го квітня 1891 року в Тустановичах, Дрогобицького повіту, Західня Україна. Початкову школу зачав у Тускановичах, а гімназію закінчив у Дрогобичі іспитом зрілости в 1910 році. Вже від четвертої кляси був активним членом у самоосвітніх гуртках. Ще як абітурієнт брав участь в українському студентському вічі 1-го липня 1910 року у Львові та був замішаний у відомому „Процесі 101". У вересні 1910 року залишає Львів і виїздить до Кракова і там дістається на медичний факультет Ягайлонського університету. Рівночасно вступає у члени Української Студентської Громади та був постійним членом Управи УСГ.

Вибух Першої світової війни в 1914 році перериває його студії. Покликаний до австрійської армії перебував на італійському фронті. В той час дістав двічі сьомимісячні відпустки, під час яких вислухав останні семестри, склав другий і третій риґорози і 11-го липня 1918 року промувався на краківському університеті на доктора медицини.

Упадок австрійської монархії застав його на італійському фронті. Він повернувся щасливо домів і зголосився до Української Галицької Армії. Як сотник — лікар займав різні командні пости в медично-санітарній службі. Спершу був комендантом санітарної округи й військового шпиталя в Дрогобичі. У квітні 1919 року Начальна Команда УГА перенесла його на начального лікаря до Красного. В 1920 році став комендантом військового шпиталю у Вінниці, а вкінці начальним лікаром 6-ої Херсонської Дивізії. У тому періоді перейшов всі етапи боротьби й страхіття інфекційних недуг, включно із захворінням на висипний й поворотний тифи. Після щасливого видужання продовжував дальше військову професійну працю. Про цей період його життя написав спомини „Моя служба в Українській Галицькій Армії", що були друковані в „Лікарському Віснику". Після нашої прогри перейшов з частиною УГА під командою ген. Кравса на Чехію. Там був інтернований з цілою дивізією у Ліберці. Скоро залишив табір, переїхав до Праги й працював на чеській клініці. По якомусь часі переїхав на Закарпаття і там працював професійно. У жовтні 1922 року повернувся до своїх рідних Тустанович і вже 9-го січня 1923 року одружився з Олександрою Стахурівною, а в лютому відкрив лікарську практику. Всевишній обдарував подружжя Терлецьких донею і сином та чотирма внуками.

Крім професійної праці д-р Терлецький був дуже активним у всіх ділянках громадського сектора — голова читальні „Просвіта", голова кружка „Рідна Школа", голова Надзірної Ради Кооператив у Тустановичах, голова Товариства Опіки над Молоддю, очолював Пласт на терені бориславської округи й за працю для Пласту був іменований Добродієм Пласту.

Вибух Другої світової війни застав його в Бориславі. Часи большевицької інвазії перебув щасливо, бо мав пошану й любов серед робітництва й незаможних людей за поміч та безплатне лікування за польських часів. Під час німецької займанщини був міським лікарем та начальним лікарем каси хворих у Бориславі.

У 1944 році прямує з тисячами інших на Захід і затримується в Австрії, в місті Штаєр. У 1950 році переїжджає до ЗСА й поселюється в Нюарку, Н. Дж., працюючи в шпиталі, а після отримання громадянства здає стейтовий іспит і відкриває власну приватну практику, яку веде до 1980 року, тобто до 89-го року життя, і вкінці відходить на давно вже заслужений відпочинок, але ще дальше цікавиться професійним та громадським життям. Треба згадати, що довґа життєва дорога д-ра Терлецького була встелена й тернистим шляхом, судилось йому бути в'язнем польських, німецьких та, на жаль, і американських тюрем (Дахав 1946-47 — доноси наших „приятелів"). Але все перебув щасливо та мужньо.

Похоронні відправи започатковано відправою Парастасу в п'ятницю, 8-го квітня 1988 року в похоронному заведенні Литвин і Литвин у Юніон, Н. Дж., а в суботу, 9-го квітня, відправлено Службу Божу в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, а похоронено сл. п. д-ра Терлецького на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., Після похорону відбулася тризна в Українському Народному Домі в Ірвінґтоні, Н. Дж.

Прощали покійного д-р Степан Ворох від УЛТПА, Осип Труш від ОбВУА, Юрій Дац від Пласту, Михайло Добош від приятелів та проф. Михайло Цяпка від нюаркської громади.

Відійшла від нас людина хрустального характеру, надзвичайно скромна, великий український патріот, добрий муж, батько й дідусь, а понад все — гордість української лікарської родини — УЛТПА — лікар і член, якого слідами повинні ступати всі молодші колеґи.

Д-р Богдан Шебунчак

ВІСТІ З ОТТАВИ

Вибори до канадського федерального парляменту, які відбулися 21-го листопада минулого року, не здійснили сподівань канадців українського походження. З п'яти членів українського роду, які були в останньому парляменті, лише двох було перевибрано, а саме: Гарві Андре і Олександра Кіндія. Оба були вибрані в місті Калгарі, провінція Альберта, від консервативної партії. Рамон Гнатишин з Саскатуну, колишній міністер справедливости, і Вілліям Лесик з Едмонтону (оба консервативні) програли ці вибори, а на їх місце були вибрані члени Нової демократичної (соціялістичної) партії. Андрій Вітер з Торонто також програв, а в його окрузі вибрали члена Ліберальної партії. Втрату Андрія Вітра українці відчують дуже сильно, бо він був не лише свідомий і добре зорієнтований в українських проблемах, але був також доступний для всіх, хто потребував його помочі. Він часто і сміливо виступав в парляменті в обороні українських інтересів.

Сумним явищем був факт, що не було ні одного українця серед кандидатів Ліберальної партії, яка більш ніж подвоїла число своїх послів в новому парляменті. В двох інших головних партіях (консервативній і новій демократичній) було також мінімальне число кандидатів українського походження. Цей занепад активної участи канадських українців в політичній діяльності дасться відчути в усіх ділянках українського життя в Канаді.

Щоправда, навіть серед послів неукраїнського походження є кілька впливових парляментаристів, які є прихильно наставлені до нашої громади. Серед них варто згадати віцепрем'єр-міністра Дона Мазанковського і заступника спікера Стіва Папроского.

* * *

У четвер, 15-го листопада 1988 року, Верховний суд Канади виніс рішення, що закон провінції Квебек про вживання виключно французької мови в написах комерційних і громадських підприємств і установ порушує конституційні права англомовних громадян провінції Квебек. Цей закон суперечить як провінційній, так і федеральній (загальноканадській) хартії прав людини.

Цей закон був ухвалений попереднім провінціяльним парляментом, в якому домінувала сепаратистична Партія кебекуа. Він виразно кривдив англомовну меншину в провінції Квебек. Цей закон, між і ним, вимагав, щоб діти всіх іміґрантів, які поселились в провінції Квебек, навчалися виключно в франкомовних школах. Французька мова була проголошена офіційною мовою провінції Квебек, і тому всі написи, включно з написами вулиць, будинків, установ і торговельних підприємств, мусять бути лише у французькій мові.

Деякі комерсанти, особливо у великому місті Монтреаль, заскаржили цей закон до суду, мовляв, Канада є офіційною двомовною країною і англійська мова повинна мати ті самі права в цій провінції, що й французька. Після перегляду цієї скарги судами нищої інстанції, які признавали, що провінційний закон був неправильним, ця справа опинилась у Верховному суді Канади. 15-го грудня 1988 року цей суд вирішив, що мовний закон провінції Квебек є неконституційним. Хоч суд признав право провінціяльному урядові встановлювати закони і приписи, метою яких є збереження французької мови на континенті, де домінує англомовна більшість, все таки написи повинні бути дозволені також і в англійській мові.

Здавалось би, що це рішення було остаточним та що провінційний уряд Квебеку повинен йому підпорядкуватись. Але так не сталося. В конституційному законі, прийнятому всіми провінціями Канади в 1983 році, є клявзуля, яка дозволяє провінціям ігнорувати рішення Верховного суду і встановляти закони, які суперечать загально прийнятим конституційним принципам, включно з хартією індивідуальних свобод.

Користуючись цією клявзулею, прем'єр провінції Квебек, Роберт Бурасса, приготовив проєкт закону, який дальше заперечує права вживати англомовні написи назовні підприємств, будинків та приватних інституцій, зате дозволяє вживати англомовні написи всередині склепів, під умовою, що франкомовні написи, того самого змісту, будуть домінувати. Цей закон був ухвалений провінціяльним парляментом Квебеку, але він викликав гостру реакцію місцевої англомовної меншини в провінції, як також англомовної більшости в інших провінціях Канади. Ця справа зараз не сходить зі сторінок газет і вона може мати поважні наслідки в розвитку стосунків між англо- і франкомовними канадцями, які час від часу доходять до стану національної кризи.

Українці не мають спеціяльного зацікавлення в цій контроверсії. Ті, які живуть в провінції Квебек, вивчили французьку мову і не мають спеціяльних проблем. Однак, якщо порівняти мовну політику в провінції Квебек з мовною політикою УССР, ми побачимо що в Квебеку, для оборони мовної і культурної традиції, франкомовні кебекці вживають всіх засобів, щоб не допустити до занепаду їхньої ідентичности. Федеральний уряд Канади іде їм на руку навіть тоді, коли англомовна меншина в Квебеку виглядає покривдженою. Франкомовні націоналісти, які стремлять до повної самостійности і сепарації від англомовної Канади, не лише не є репресовані, але вони мали змогу на протязі восьми років керувати урядом провінції Квебек і офіційно пропагувати відокремлення провінції від решта Канади. Зорганізований ними референдум про сепарацію, який був проведений в 1980 році, не дав сепаратистам перемоги, але сам факт, що він був проведений з повною участю провінційних і федеральних політиків, свідчить про свободу вибору своєї будучности для франкомовних кебекців.

А як виглядає ця справа в Україні? Республіканський уряд, під проводом довіреного русифікатора Щербицького, не лише не захищає прав української мови на рідній землі, а, навпаки, переслідує тих, хто бореться навіть за мінімальні політичні права українського суспільства.

За останніх кілька років ми дізналися про жахливі наслідки русифікаційної політики не лише Сталіна, але й Хрущова, Брежнєва, Андропова. Черненка і навіть Горбачова. Було б побажаним, щоб українські борці за права рідної мови і культури поцікавились ситуацією в Квебеку і подали це теперішньому урядові Щербицького як приклад боротьби за мовні та національні права меншин у федеральній державі.

* * *

В неділю, 25-го грудня 1988 року, о год. 9-ій вечора, на канадській крайовій телевізійній сітці Сі-Бі-Сі була показана одногодинна програма присвячена Тисячоліттю Християнства в Україні. Ця програма була виготовлена і редаґована здібною молодою продуцентко українського роду, яка їздила для цього в Україну, разом з українським канадським мистцем-іконописцем Володимиром Денисенком. Вона фільмувала церкви, монастирі і святкування в Києві, Почаєві, Львові та інших місцях. Було показано також інтерв'ю з істориком Брайчевським, з Митрополитом Філаретом та архимандритом Почаївського монастиря.

Відвідуючи церкви і монастирі, Денисенко коментував про історію писання ікон. Будучи сином і внуком іконописців, він відвідав церкву в селі предків на Підкарпаттю, яка була розмальована його дідом.

В коментарях цієї програми було підкреслено скасовання Української Автокефальної Православної та Української Католицької Церков, діяльність українських підпільної Католицької Церкви та домінацію Російської Православної Церкви в Україні.

Ця цікава програма була сумлінно і детально опрацьована та художньо виконана. Галі Кучмій треба дати признання за виготовлення високоякісної програми, а Сі-Бі-Сі та головному директорові продукцій Джанові Фесанові — за показ її в такий відповідний час. Це було дійсно гідним завершенням святкувань важного українського релігійного ювілею.

Степан Яворський

„До історії Української Католицької Церкви в Німеччині"

Це наголовок праці о. д-ра Петра Романишина, що її видала УВАН в Канаді в 1988 році, оцінюючи її у вступі як „скромну цеглку до величньої будівлі Тисячоліття Християнства в Україні". Появилась вона в серії „Збірники Заходознавства", як т. XV(13).

В своїй 212-сторінковій студії автор обговорив низку питань, пов'язаних з духовною обслугою українських робітників в Німеччині, так званих Прусах, перед Першою світовою війною, дальше між двома світовими війнами, як також і передусім в часі Другої світової війни. Окремі сторінки відводить він праці апостольського візитатора й адміністратора в Німеччині та кермі над ним о. д-рові Петрові Верґунові, який залишив сліди своєї праці не тільки в духовній ділянці, але теж науковій. По війні ділив він долю й недолю всієї ієрархії Української Католицької Церкви. Помер на Сибірі у 1957 році.

Цінність праці полягає також в тому, що автор подбав, щоб в документальній частині появилися не тільки оригінальні документи грамот Апостольської столиці, але також послання апостольського візитатора „До українського-католицько-візантійського-слов'янського (греко-католицького) обряду в Німеччині". Деякі з них є подані теж в німецькій мові. Автор зготовив зміст зі всіх 12 послань. На увагу заслуговує реєстр священиків, які трудилися в Німеччині серед робітників в різний час, як також біографії тих, які трудилися довшими роками. Культурна ділянка праці робітників й інтеліґенції теж тут віддзеркалена.

В „Студіях" є вміщені три розвідки о. д-ра П. Верґуна історичного змісту, в яких інформується німецького читача про християнський світ Східньої Европи та спілкування його зі Заходом.

До цілости студій автор зробив три обширні резюме в мовах українській, англійській та німецькій. Праця має теж низку історичної вартости світлин, а між ними сторінка періодика „Емігрант", який появлявся у Львові в роках 1911-14, як орган „Товариства св. Рафаїла для охорони руських емігрантів з Галичини й Буковини", адміністрація якого приміщувалася в сенярійних будинках при 36 Коперника у Львові, а редакція в будинках площі св. Юра 5. Працю Товариства св. Рафаїла започаткував в 1907 році о. Никита Будка, пізніший єпископ українців Канади, який теж закінчив життя в совєтському концентраку 6-го жовтня 1949 року.

Видання можна набути в УВАН, як теж в книгарнях. Ціна враз з пересилкою 20 дол.

М-ак

В Пармі похоронили упівця Ворона

Першого січня помер у Пармі на удар серця колишній вістун надрайонової адміністраційної боївки Української Повстанської Армії — Ярослав Баб'як-Ворон. Народився він 17-го жовтня 1923 року в містечку Балигороді, повіт Лісько, і в Курені молоді ч. 33 закріпив свої патріотичні переконання, а як член ОУН почав військовий вишкіл.

Щоб уникнути першого виселення (на Схід), він подався з братом Володимиром до УПА і був приділений під команду Шуґая, а потім Горислава та відважно виконував поточну службу на Лемківщині до червня 1947 року. Тоді з групкою вояків з жандармерії пішов у рейд на Захід і у вересні дістався до Німеччини через границю біля Пассав. З другими упівцями приміщений в таборі в Регенсбурзі, а по його ліквідації в Авгсбурзі і в Міттенвальді, звідки в 1951 році переселився до Клівленду. Тут був активний у Відділі Т-ва кол. вояків УПА і користно його очолював.

Панахиду у закладі Лазута правив о. шамбелен І. Ставинський, а похорони 5-го січня провів гість з Польщі о. Богдан Крупка, ЧСВВ, з катедри св. Йосафата на упівський цвинтар у Пармі. В часі Панахид і над гробом прощали товаришів по зброї Степан Зорій від Відділу, а Іван Оліяр від Головної управи. Він же вручив синам покійного Упівські пам'ятки: Зенонові — шапку, Ярославові — відзнаку, а Ігореві — прапор з труни.

На тризні зібрано 400 дол. на Видавництво Літопису УПА.

Степан Кікта

Святкування Святого Вечора у Фініксі

Заходом ООЧСУ, у п'ятницю 6-го січня о. год. 7-ій вечором в приміщенні домівки СУМА відбулися святкування традиційного Святого Вечора, в якому взяли участь українці обох церков — УАПЦ і УКЦ.

Голова ООЧСУ Т. Кавка відкрив вечір, привітав присутніх і побажав гарно і приємно провести цю радісну хвилину спільної Святої Вечері.

Доповідь на тему „Християнська Україна" виголосив інж. М. Гриневич, яку з увагою вислухали присутні.

Молитви і посвячення трапези відправили отці І. Кристюк, парох УАПЦ, і О. Чопіль, парох УКЦ. Після смачної і обильної Святої Вечері, О. Сливка виголосила доповідь про святвечірні звичаї на Україні.

Величність Різдва Христового виплекали в українському народі чудові вікові звичаї, гарні колядки, прикрашені фольклором. Вони наповнюють душу радістю, спокоєм. Різдво Христове завжди урочисте, життєве, радісне. Спомин Святого Вечора дає нашим душам не тільки милий, зворушливий спомин, але також єднає наші думки, наміри і змагання з ідеєю українського народу як на батьківщині, так і розсіяному по цілому світі. Дві деклямації виконали: В. Савицький „Свят Вечір" Б. Лепкого і М. Тислевич „О чудовий цей вечір". Під час Святого Вечора присутні співали колядки. По молитві Т. Кавка подякувала паням за приготування смачної і обильної вечері, а присутнім за численну участь. Новий парох о. Осип Чопіль тепло і щиро привітав присутніх зі святами Різдва Христового.

Плекаймо звичаї, культуру, мистецтво рідного народу, які він створив протягом тисячоліть.

Я. Яворівський

Дж. Тавер...

(Закінчення зі стор. 1)

Американський політик і частина західньоевропейських міністрів оборони намагалися переконати тих членів НАТО, які вважають що СССР не становить вже більше загрози для Заходу. Між іншим в Західній Німеччині ведеться тепер у парляменті і на сторінках преси гостра дискусія на цю тему. Дійшло до того, що німецький міністер оборони, всупереч іншим членам НАТО, висловився проти прийнятого в 1983 році пляну модернізації збройних сил НАТО. Зустріч Тавера з Рупертом Шольцом не переконала німецького лібераля.

Більшість, однак, представників міністерств оборони держав НАТО погоджувалися з думкою, що пропагандивна кампанія М. Горбачова скерована на здобуття довір'я Заходу до СССР і власне тому вона становить велику загрозу наростання збайдужіння серед західніх спільнот. Генеральний секретар НАТО Манфред Вернер звернув увагу, що Захід не може дозволити собі на вислів повного довір'я до совєтському керівникові, який, доречі, не конче довго мусить перебувати при владі, маючи так багато противників його політики. „Його добрі наміри можуть одного дня зникнути з овиду, як миляна банька", — заявив Вернер. Міністер оборони Великобританії Джордж Янгер підкреслив, що „ми ведемо тепер роззброєневі переговори з країною, яка дотепер інтенсивно зброїлася".

В СССР...

(Закінчення зі стор. 1)

В середині минулого року Диктеров написав листа до міністерства оборони, в якому відмовився від обов'язкової служби в совєтській армії з релігійних і політичних мотивів. З тих пір представники влади почали проявляти зацікавлення особою В. Диктерова і встановили за ним стеження.

Президент Асоціяції совєтських психіятрів минулого тижня заявив, що в СССР нема жадного пацієнта, приміщеного в лікарні з політичних мотивів.

Ф. Бурлацький назвав три найбільш актуальні проблеми в СССР: свобода релігії, гарантії дотримання елементарних прав людини та леґалізація неформальних об'єднань. Він також заявив, що з першим варіянтом закону про свободу релігії виникає багато проблем, бо його готували урядові чиновники, не притягнувши до цієї справи віруючих. Тому цей новий закон не відповідає нормам свободи совісти.

З'їзд Об'єднання Сеньйорів УНС

П'ятнадцятий З'їзд Об'єднання Сеньйорів УНСоюзу відбудеться в днях від 28-го травня до 2-го червня 1989 року на оселі УНС Союзівка в Кергонксоні, Н. Й., безпосередньо після Річних нарад Головного Уряду УН Союзу.

В розривковій частині програми з'їзду передбачено прогулянку до Статуї Свободи в Ню Йорку, вечірку з легкою перекускою і вином та бінго. Заплановано теж вперше цього року „Ніч вишивки", що відбудеться під час бенкету і забави з танцями. Нагороди будуть признані за найкращий жіночий одяг чи блюзку і мужеську сорочку.

Замовлення приміщення на Союзівці можна надсилати, але потвердження буде здержане до часу аж вияснится чи потрібно застосувати льотерію відносно замовлень кімнат. Останнього року льотерія не була потрібна, бо всі, що звертались, отримали кімнати.

Докладніша програма з'їзду буде подана до відома. Відносно прогулянки до Статуї Свободи в Ню Джерзі, організатори прохають зголошуватися до Марії Бобечко на адресу: Mrs. Mary S. Bobeczko, 13971 Chippewa Trail, Middleburg Hts., Ohio, 44130, найдальше до кінця квітня ц. р. Це тому, що від кількости зголошень залежатиме замовлення одного чи більше автобусів.

Ціна прогулянки, що включає переїзд автобусом і квиток вступу, від особи 16 дол. Автобус має 49 місць і ціна переїзду 16 дол. коли автобус буде заповнений.

Управа Об'єднання Сеньйорів УНС

ПАМ'ЯТІ ПОЕТА

В суботу, 3-го грудня у Філядельфії чотири жіночі організації влаштували вечір на честь поета Василя Стуса. Вечір зібрав численну публіку.

Програму відкрила д-р Наталія Пазуняк доповіддю, в якій ознайомила присутніх з поезіями В. Стуса, високо їх оцінивши. Доповідь вона переплітала уривками з кращих віршів поета і зробила її ще цікавішою.

Краса поезій В. Стуса виявилася в майстерному читанні мистців слова. Відома декляматорка Володимира Кавка прочитала деякі вірші поета. Кілька віршів прочитав Іван Праско — бандурист і тонкий знавець поезій.

Деякі вірші поета, перекладені на англійську мову Я. Ласовським, майстерно прочитала Галина Поритко. А один вона деклямувала у власному французькому перекладі. Всім виконавцям публіка віддячила щедрими оплесками.

Але найкращу, найцікавішу несподіванку зробила молоденька Одарка Ласовська своєю грою на флейті. Це, здається, досить рідкісний музичний інструмент, тож присутні прослухали це виконання з великою приємністю, особливо „Рапсодію" (музика Я. Ласовського), в якій відчувся відгомін карпатських коломийок.

Закінчився вечір виступом відомих бандуристів: Петра Гурського, Сергія Ковальчука та Івана Праска. Всі чотири пісні, що вони виконали, починаючи з відомої „Зелений гай, пахуче поле" та кінчаючи повстанською „Полісся 1943" дуже зворушливі і хвилюють українського слухача до сліз.

„Думу про зруйнування Січі" та „Бандуристе, орле сизий" прикрасив приємним баритоном соліст Іван Праско.

Бандуристів, як звичайно, зворушена й захоплена публіка довго не хотіла відпускати зі сцени.

Вечір був дуже успішний. Добре зорганізований, виконавці зворушили присутніх деклямацією, а бандуристи піснями.

Приємно було бачити заповнену вщерть залу. Здавалося, що всі місця були зайняті, а люди все ішли й ішли... Доводеся „визбирувати" стільці по всіх закутках великого будинку.

Грошей теж зібрали досить і, як заповідалося, вони призначені на допомогу родині замученого поета Василя Стуса.

Можна собі уявити зворушення родини поета, коли вона дізналася, що десь далеко, „за морями-океанами" є люди, які пам'ятають та вшановують великого поета — незламного патріота і хочуть підтримувати його родину матеріяльно і, що не менш важливо, морально теж.

Л. Данчук

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями та Знайомими, що в неділю, 15-го січня 1989 р. на 66-му році життя, відійшов на Вічний Спочинок, після важкої і довгої недуги

бл. п.

Володимир Гнатів

уроджений в селі Богатківцях, повіт Підгайці. Похорон відбувся у середу, 18-го січня 1989 р. на цвинтарі Святого Духа.

Залишив у смутку:

дружину — АННУ
сина — ЮРІЯ з дружиною ОЛЕКСАНДРОЮ, дітей ЮРЧИКА і РЕНАТУ
доньку — МАРІЙКУ з мужем БОГДАНОМ СТАСЮКОМ та їх дітей АНДРІЙКУ і ЛАРИСУ
доньку — ІРКУ з мужем СТЕФАНОМ МІНКОМ та їх дітей ХРИСТИНУ і МИХАСЯ
сестри — ОЛЮ і НАДЮ в Польщі
брата — БОГДАНА в Україні

Українська Вільна Академія Наук у США

з глибоким сумом повідомляє про смерть 17-го січня 1989 р. в Ню Йорку на 94 році життя свого дійсного члена —

світлої пам'яті

Йосипа Йосиповича Гірняка

корифея театрального мистецтва, актора Курбасівського театру „Березіль", колишнього радянського політичного в'язня, автора театральних спогадів і численних публікацій.

Й. Й. Гірняк народився в Струмилові Теребовлянського повіту.

Дружині, родині Покійного, артистам-соратникам і всій українській громаді висловлює своє співчуття —

Управа УВАН у США

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж.

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, **12-го лютого 1989 р. о год. 2-ій по пол. в залі школи св. Івана Хрестителя**
при Sanford Avenue and Ivy Street, Newark, N.J.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

14, 27, 37, 65, 76, 133, 142, 172, 214, 219, 234, 306, 322, 340, 371, 413, 459, 490

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного секретаря УНСоюзу ВОЛОДИМИРА СОХАНА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

Володимир Сохан, головний секретар УНС
д-р Нестор Олесницький, гол. контролер УНС
Андрій Кейбіда, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Ярослав Леськів, *голова*
Роман Пиндус, *секретар* **Володимир Боярський**, *касир*

В НЕДІЛЮ, 9-ГО СІЧНЯ, ц.р., до Сеулю у Південній Кореї, прибув міністер закордонних справ Мадярщини Дюла Горн. На летовищі він заявив кореспондентам, що має надію зустрінутись тут з урядовими особами, щоб з ними обговорити важливі справи дальшої співпраці між Мадярщиною і Південною Кореєю. Йдеться в першу чергу про поширення співпраці в ділянці торгівлі, кажуть спостерігачі. Мадярщина була першою комуністичною країною, сателітом Москви, яка відкрила в Сеулі дипломатичне представництво в кінці минулого року.

Публікація...

(Закінчення зі стор. 2)

українських прізвищ в ЗСА" (65-75) авторка дослідила 8,000 українських прізвищ, взятих із парафіяльних книг українських католицьких і православних церков у чотирьох стейтах ЗСА — Ню Джерзі, Ню Йорк, Норт Дакота і Пенсильванія, а також прізвища, знайдені в англомовних „Свободі" і „Америці". На основі цього матеріялу з'ясовано різновидність їх змін у ЗСА, відображених у транслітерації, в наростках, у подвоєнні приголосних, у скороченнях (звичайно відкиненням останього складу), у фонетичному уподібненні (щоб зблизить англійську вимову прізвища до його українського звучання) і в омонімічній кореляції. На основі анкетного опиту американських громадян, які подали своє українське походження, але змінили своє прізвище до такого виду, що його важко відрізнити від англійського, встановлено різні особисті мотиви такої зміни в тих осіб, як от дивне звучання українського прізвища по-англійськи, трудність у працедавців його вимовляти, бажання українця не почуватися чужинцем в очах ближчих і дальших сусідів — американців, надія на кращий успіх і кар'єру і т.п.

У статті „Прізвище Ковшевич" (англійській) авторка подає етимологію, розвиток і генеалогічне дерево маловідомого й небагатого галицького роду Ковшевичів. Окрему статтю (англійську), присвячено назві „Україна" в поезії Шевченка. Цю тему авторка опрацювала головно в суспільно-національному і політично-історичному аспектах. Стаття „Топоніми в творчості Шевченка" (по-українськи) стверджує, що „характеристичною рисою Шевченкової топоніміки є її поліфункційність, головно назви Україна, Дніпро і Київ". У статті „Місцеві назви в поезії Яра Славутича" (англійська) розглянемо топоніми українські й чужі (ті, що пов'язані історично з Україною) та гидроніми. Передостання стаття ознайомлює нас з назвознавчими працями Івана Франка, а остання — з літературним назовництвом у сучасних повістях слов'ян (по-англійськи). „В першому колі" Александра Солженіцина — росіянина, „Більмо" Михайла Осадчого — українця і „В'язні ночі" Анджея Романського — поляка. Головним змістом цих трьох повістей є совєтське судівництво.

Усі статті в цьому виданні солідно опрацьовані щодо змісту, прозорости думки й мови. Використана багата джерельна література. Твердження, доказовий матеріял і висновки правильні й переконливі. В цілому — це гарний і тривкий вклад у славістичну зокрема в українську назвознавчу ділянку. Було б побажаним, щоб це видання придбали собі бібліотеки українських і англомовних славістичних установ. Воно теж корисне для українських поселенців в ЗСА, їх дітей, внуків і правнуків та для майбутніх туристів з України, воно бо засвідчує участь українських імігрантів-поселенців у розвитку матеріяльної й духовної культури Америки й Канади, доказом чого є наявність у них різних назв українського походження, що їх мають нові поселення, міста, села, потоки, острови й інші географічні місця.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

З нагоди Загальних зборів УСЦАК-Схід

Згідно з повідомленням Управи УСЦАК-Схід, чергові Загальні збори Делеґатури відбудуться в суботу, 18-го лютого ц.р., в домівці УСВТ „Ч. Січ" в Нюарку. В офіційному повідомленні до управ українських спортових осередків пригадується, що на ці важливі збори вони повинні вислати щонайменше по двох представників від даного спортового осередку. Крім звітів уступаючої управи, дискусії над ними і вибору нових керівних органів Делеґатури, передбачається обговорення справ, таких як влаштування річних Українських спортових ігрищ молоді, підготова до Загальних зборів Централі (22-23-го квітня ц.р. на Союзівці), активізація спортової діяльности на терені Делеґатури і інше.

Якщо йдеться про дотеперішню діяльність Делеґатури і особливо в останній дворічній каденції, то треба признати, що проходила вона задовільно і навіть успішно. В першу черґу панувала справжня співпраця між усіма членами Делеґатури, завдяки якій чітко проходили чемпіонати й першенства Делеґатури в усіх існуючих ділянках спорту. В минулому році, коли ввесь український народ відзначав ювілей 1000-річчя Хрищення України, на терені Делеґатури дуже успішно відбулася ІІ-га Українська Спортова Олімпіяда в місті братньої любови Філядельфії. Не можемо не відзначити цього великого вкладу провідних діячів УСЦАК-Схід, як до підготови, так і проведення тієї Олімпіяди. Традиційно, великі й успішні діла не тільки посилюють охоту до праці їх творців, але й мобілізують нових активістів, що готові включитися до тієї почесної громадської праці, якою є плекання фізичної культури й спорту. Тому можна припускати, що заповіджені Загальні збори не тільки пройдуть гармонійно, але й виберуть новий енерґійний провід на черґову дворічну каденцію.

Українські спортові ігрища молоді — 1989

Після однорічної перерви з огляду на Українську Спортову Олімпіяду, в цьому році буде знову відновлена ця корисна для українського спортового юнацтва велика спортова імпреза. Управа Делеґатури вже зробила в цій справі перші кроки. Варто, одначе призадуматися зборам над можливим поширенням програми Ігрищ: чи не було б корисно додати до програми інші ділянки спорту (наприклад, настільний теніс, теніс) та допустити до легко атлетичних змагань групи жінок і чоловіків, як це було на давніх програмах Ігрищ.

Загальні збори УСЦАК

Задумуючися над своїми власними реґіональними справами, учасники Зборів Делеґатури повинні присвятити належну увагу своїй Централі, точніше її черговим Загальним зборам, які повинні вибрати нові керівні органи. На жаль, в останніх кількох каденціях актив ність Проводу Централі дещо притупилася. Хоча нормально проходили річні чемпіонати, турніри в діючих ділянках спорту, то все ж таки у великій більшості вони не були пляновані Управою УСЦАК і не завжди ведені згідно з правилами Централі. Здебільша пляни цих змагань накреслювали відповідні організатори або спонзори. Нема в цьому нічого злого, добре, що все таки хтось інший дбав про ці справи, що виповнювався спортовий календар УСЦАК.

Одначе, як показали факти минулої Української Спортової Олімпіяди, наші річні чемпіонати, турніри і першенства, при належній увазі Проводу УСЦАК могли б бути більш репрезентативними, численнішими і тим самим більш успіш ними.

Однією з важких „колод" що лежала на шляху до дійсного зцентралізування нашого спортового життя, був брак активних делеґатур на заході ЗСА і в Канаді. Чому заіснував такий стан, важко догадатися. Не варто обвинувачувати нікого. Але настав вже найвищий час починати щось діяти. Треба шукати виходу із сліпого кута. Спортові осередки Делеґатури-Схід дали нам добрий приклад того, що при добрій волі і палкому бажанні можна подолати будь-які перешкоди.

Ці перешкоди можуть подолати тільки такі індивідуальності, які свідомі і вповні переконані, що український спорт повинен знайти належне йому місце в наших культурних імпрезах, головно коли мова про зовнішню репрезентацію нашої спільноти, щоб ми не різнилися від інших народів браком рівноваги в культурі духа і тіла. Без глибокого переконання і справжнього ентузіязму дальшого розвитку фізичної культури серед нашого суспільства наші спортов діячі, тим більше члени проводу УСЦАК, не осягнуть бажаної мети.

Що можуть осягнути жертвенні й ділові спортові діячі, показала нам минула Українська Спортова Олімпіяда. Завдяки таким нашим спортовим ентузіястам ця Олімпіяда вийшла на користь і славу українського спорту у вільному світі. Саме у виді цього нового успіху нашого організованого спорту і відновленого запалу українських спортовців і спортових діячів ми зобов'язані чимскорше наладнати усі занедбані справи і вже тепер започаткувати підготову до ІІІ-ої Української Спортової Оліпіяди, час і місце якої, повинні бути визначені Проводом УСЦАК вже в цьому році.

Український спорт і наша вільна преса

Учасники обидвох річних зборів повинні дещо присвятити уваги питанню: чому, за вийнятком щоденника „Свобода", українська вільна преса іґнорує український спорт? Дивна ця глуха іґнорація в часі, коли у всьому цивілізованому світі і навіть в нових африканських народів фізична культура й спорт в їх пресі займають почесне місце. Українські спортовці в ЗСА і Канаді гідно й успішно репрезентують українців в американсько-канадському довкіллі і вповні заслуговують на відзначення в нашій пресі. Тим більше спортовці в Україні, які в нелегких умовах здобувають славу серед найкращих у світі, яку хитро-мудро присвоює собі Росія. Нашим невідкличним обов'язком є не тільки маркувати ці здобутки, але й інформувати чуже довкілля про російський імперіялізм і злодійство теж у спорті.

Іґноруючи фізичну культуру й спорт, ця наша преса робить собі велику шкоду, вона тратить сотні потенційних читачів у молодшому віці, які, якщо самі не є спортовцями, то принаймні цікавляться спортом.

Треба уважати, що всі спортові проблеми нашої громади — це спільна справа нас усіх. Тому провідні діячі УСЦАК зобов'язані постійно закликати до дії, до руху — чинників так питомих для спорту.

(от)

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У статті „У роковини Другої Республіки у 1919-20 роках („Свобода" ч. 12 з 20-го січня), треба справити такі друкарські помилки: ст. 2, колонка 1-ша, рядок 16-ий має бути останні окраїни; ст. 8, колонка 3-тя, рядок 36-ий має бути Австрії. — Ред.

• РІЗНЕ •

• BUSINESS SERVICE •

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 5-го ЛЮТОГО 1989 р.

Джансон Ситі, Н. Й. Загальні річні збори Т-ва Запорожська Січ 21-ий Відд., о год. 2-ій по пол. у приміщенні Укр. Меморіяльного Осередку в Джансон Ситі, Н. Й. На порядку дня: звіти уступаючої Управи та вибір нової на 1989 р. Проситься членів взяти участь. — Г. Пригода, гол., І. Бараник, секр.

• FUNERAL DIRECTORS •

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ПРОГОЛОШУЄ

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ
на академічний рік 1989/1990

Згідно з рішенням Стипендійної Комісії у червні 1988 року стипендії будуть признані тільки для UNDERGRADUATE СТУДЕНТІВ (перших 4 років студій) акредитованих каледжів та університетів.

Аплікант мусить бути бодай ДВА РОКИ АКТИВНИМ ЧЛЕНОМ (платить вкладку) УНСоюзу.

Основи признання стипендій:

1. фінансова потреба
2. студійні досягнення (оцінки)
3. активність в українському громадському, а зокрема студентському житті

Головна Канцелярія УНСоюзу мусить одержати стипендійне подання **не пізніше як 1-го квітня 1989 року.**

Для набуття стипендійного формуляра пишіть на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

HELP WANTED